

ԱՐԻՏԱԲԵՐ

ՈՒՍՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՅԷ.

ԴԼՄԻՅԷ, ՊԵՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱ՛ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԵՐ

ՃԻԼՏ 49.

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՄԱՐՏ 31, 1906.

Ն. 13

ՍԱՀԻՒԻ ԻՍԹԻՅԱԶ Ճ. Բ. ԿՐԻՆ

ՄԻԻԷԼԼԻՅ Ճ. Ս. ՊԱՐՆԱԾ

ՄԵՎԱՏՏ Ը ՄԻԻՆՏԵՐԻՃԷ

Քիլիսէ Աղալը 247. — ՆԷ Պիլիբի 229. — Պեր Միւղէշիբի թարգ. Ը Հայաթը 222. — Գամերտէ Հա-
յաթ Վ. Մ. 223. — Թեղապետին Պաղը Շիւպէլերի 224. — Բ. Մուգին Ինթիգատընտան Խրիսթիյանը
Գէ. Իթիֆատէ Էթմիշ Տեր 226. — Յունկար Կտէ Գէսէտինատա Կիւլ Վէ Չիւէթ Զիյնէթի 227. — Իւան 228.
— Շուսէնաթ Ը Սիյասիյէ 229. — Սարբաֆիյէ 230.

ՔԻԼԻՍԷ ԱՂԱԼԸ

[Պէնտ Ի մախսուս]

Փրօթէսթան ճէմա'աթընըն մախսուսիյէթլէ-
րինտէն պիրիսի անըն քիլիսէ ա'զաթը օլանլար իլէ
քիլիսէ ա'զաթը օլմայանլարտան միւրէքքէպ օլմա-
թը տըր: Սա'իթ Խրիսթիյանլար արաթընտա ճէ-
մա'աթ արաթընտա հէփ տողան չօճուզլար՝ ճէմա-
'աթ արաթընտա տողմուշ օլմալարընտան նաչի
քիլիսէ ա'զալըղընա քէպ Ի իթիհգազ էթմիշ տա-
յըլըլար: Պա'զըլարըն տա քիլիսէ ա'զալըղը չօ-
ճուզըղտա պաշլար տէյիւ 'ատտ օլուսալըղընտան,
չօճուզլարա 'Աչա Ի Բապպանի վէրիլէր: Սա'իթ-
լէրինտէ՝ չօճուզ 12 եախօտ 14 եալընա եէթիշ-
տիյի գէման անա 'Աչա Ի Բապպանի վէրիլտիյին-
տէն, փէթ միւնասիպ օլտըղը իւզրէ, իշպու րէճմի
այինին իճրաթը իշիւն խուսուսի թէտարիքեաթ
կէթրիւլիւր: Լաքին թապի'աթ Ը մապահաթ իգ-
թիգաթընտան, միւնասիպ աննէ եէթիշէն չօճու-
ղըն իօպաթ Ը վիւճուտ էտէրէք քեամիլ քիլիսէ
ա'զալըղընա գապուլ օլուսմաթը մէ'մուլ տըր:

Փրօթէսթանլարըն իշպու ֆարզը եւսուլ ու
'ատէթլէրի՝ զահիպ օլտըղլարը պիր թաղըմ էֆ-
քեար իւզէրինտէ միւ'էսօէս տիր: Իշպու էֆ-
քեարտան պիրիսի չաւ տըր քի քիլիսէ՝ օլըրլարը

հատտ Ը զաթլարընտա պիր կէօնէ պա'իօ ի խէլա-
գուվլէթի հա'իգ տէյիլ տիրլէր: Վաֆթիգ՝ վէ 'Ա-
չա Ի Բապպանի այինլէրի քիլիսէնին Ռէ'իս Ի Էթ-
պէրի թարաֆընտան վաօիյէթ էտիլմիշ օլտըղլա-
րընտան, հէր հալտէ իճրա էտիլմէլի տիրլէր: Ան-
լէր գըլմէթտար րէմզ եւ 'ալամէթլէր օլուպ, լա-
յրգ Ը վէճիլէ հըֆզ եւ իճրա էտիլտիքլէրի թազ-
տիրտէ մուհիմ լութֆ եւ 'ինայէթ չարէլէրի տիր-
լէր: Լաքին Փրօթէսթանլար՝ ճանըն կիւնա' լէքէ-
սինտէն վէ մահքիւմիյէթինտէն գուրթսլմաթընը
Ալլահըն մատտի պիր 'ուսուսուրա եախօտ ճիւմանի
պիր մու'ամէլէյէ մերպուլէթ էթմիշ իտիլի ֆարզընը
'Ալիմի Մուլլազա եաղըլմազ վէ Բ. Մուգին
աճքեամընա մուխալիֆ 'ատտ էտէրլէր:

Փրօթէսթանլարըն տիկէր պիր էֆքեարը չու-
տըր քի հաղիգի Խրիսթիյանլըզ չախսի պիր շէյ
տիր: Խրիսթիյանլըզ պիր խաօսիյէթի գալմիյէ օլ-
մատըղը կիպի, էպէվէյնտէն թէվէրրիւս օլուսման
պիր շէյ տախի տէյիլ տիր, վէ անճազ չախսի ին-
թիլապ վէ թալէպ իլէ էլէ կէշիւրիլէն պիր շէ
տիր: «Սէն Խրիսթիյան՝ մըթըն» սիւ'ալընա պու-
մէմլէքէթտէք հէր հանկի պիր Խրիսթիյան ճէ-

մա'աթընա մէնսուպ օլան պիր քիմսէ՝ պիլա թէ-
րէտտիւտ ճիվկէթ» տէյիւ ճէվապ վէրիւր։ Լաքին
իշպու մուհարրիւր ի 'աճիգին մէմէքէթի օլան Ա-
մէրիգատա պէօյլէ տէյիլ տիր։ Գարիյէմիգտէ էհա-
լի մուհթէլիֆ մէզհէպի ֆըրգալարա միւնգառիմ
իսէ տէ, ճիւմէօի տէ խրիսթիյան ճէմա'աթա
մէնսուպ տըրլար։ Օրատա ճիւրիսթիյան մը օըն, յ
օիւ'ալընտան Վէն քէնտին Ալլահըն խըտմէթինէ
վազֆ ընէֆօ էթմիշ միսին։ Պա'իսի կիւնահ օլան
հէր իշտէն, հէր գէվզ ու սէֆատան վազ կէշմէյէ,
'աֆիֆանէ վէ միւսթագիմանէ պիր 'էօմր կէշիւ-
մէյէ վէ տա'իմա վազիֆէ օէսինէ միւթի՝ օլմաղա
գարար վէրմիշ միսին» մա'նաօը անլաշըլըր։ Նէնի
տողուշա, եա'նի Ռուհ իւլ Գուտօըն եարտըմըյլէ
գալպին մէյլ ու մագօէտլէրինտէ թէպէտտիւլ վու-
գու'ընա տա'իր օլան թա'լիմ ինճիլի քիլիսէլէրի-
միգին էօսսի 'ազա'իտինտէն տիր, վէ անլէրին
ի'թիգատընճա, գալպին իշպու թէպէտտիւլիւ քի-
լիսէ ա'գալըղը իշիւն մուգթագի պիր հազըրլըգ
տըր։

Պու ճիւմէ իլէ պէրապէր, ի'թիգատըմըգճա,
ճէմա'աթը քիլիսէ ա'գալարընա վէ քիլիսէ ա'գալա-
րը օլմայանլարա թէֆրիգ էթմէքլիք ղայր ի թա-
պի'ի պիր շէյ տիր։ Րապպա իթա'աթ էտիպ, Անըն
էմր էթտիյի կիպի մուգատտէօ վէ խայրխահանէ
պիր 'էօմր կէշիւմէքլիք՝ ճէմա'աթա մէնսուպ օ-
լանլարըն ճիւմէօինին վազիֆէ ի միւթէլլէֆէսի
իգթիգաօընտան տըր։ Օ հէր քէսէ պուշըր քէնտի-
նին լութֆըյլէ իճրա էտէպիլմէսի իշիւն եարտըմ
էթմէյէ մուգթէտիր վէ հազըր տըր, վէ էկէր խը-
րիսթիյան էպէվէյն քէնտի էվլատլարընը թէրպիյէ
էթմէք, վէ անլէրէ թալըր ու հարէքէթլէրիյլէ կիւ-
զէլ էօրնէք կէօսթէրմէք խուսուսընտա օտաղգ
օլտալար, անլէրի միւշֆիգանէ պիր մուհապ-
պէթլէ օէվսէլէր վէ 'այնի վազթտա քէնտիլէրտէն
սօնրա կէլէն ղիւրրիյէթլէրինէ տախի շամիլ օլան
'ահաը իլահիյէ թէվէքքիւլ վէ ի'թիմատ էթսէլէր,
քէմալը էմնիյէթլէ մէ'մուլ էտէ պիլիլէր քի էվ-
լատլարը հաթթա շօճուզլըգ չաղլարընտան պիլէ
Րապպը օէվիպ շէրրէ պուզզ էթմէյի էօյրէնիլէր։

Մատամ քի էլէէվմ ճէմա'աթլարըմըգտա պու
իքի օընֆ քիմսէլէր մէվճուտ տըր, ճիւմէ'ր քի-
լիսէ ա'գալըղընա գապուլ օլուճմալը տըր» օիւ'ա-
լը խաթրա կէլիւր։ Նալընըգ քեամիլ օլանլար տէ-
յիլ, ղիրա օ թագտիրտէ պու տիւնետա հիշ
քիմսէ քեամիլ օլմատըղընտան, քիլիսէլէրիմիգին
օլմամասը իգթիգա էտէր։ Նալընըգ միւթէրագը
վէ օայքի քեամիլ օլան խրիսթիյանլար տախի տէ-
յիլ, կէօրիւնիւր քի քիլիսէլէրիմիգին պա'զըլա-

րընտա հիւքմ սիւրէն էֆքէարա կէօրէ, անճագ
պու կիպիլէր քիլիսէ ա'գալըղընա գապուլ օլուճ-
մալը տըրլար։ Վազա'ա տաէմէլէրի քիլիսէյէ գա-
պուլ էթմէքլիք խուսուսընտա լիւզօւմսըգ 'աճէլէ
կէօսթէրիլէպիլիւր։ Պա'զը քիմսէլէր 'ուճուլ պիր
ինթիպահ ըրուհանի էօնաօընտա, պիր իշթիրաք
տալղաօընըն սէվգիլլէ քիլիսէ ա'գալըղընա տախիլ,
վէ պիր միւտտէթ տինի ղայրէթ վէ շէթարէթլէ
տուլ օլուրլար։ Լաքին պիրազ սօնրա, անլէր
քէնտիլէրին թալըգ հէրտէ պիթէն թօխուլար
կիպի քէօքլէրի օլմատըղընտան, անճագ ճիւզ'ի
պիր միւտտէթ տայանապիլէն իշիտիճիլէր օլտըգ-
լարընը կէօսթէրիլէր։ Պու կիպիլէրին միւնաթիպ
հէրի քիլիսէ տէյիլ տիր։ Լաքին հէր հագիգի խը-
րիսթիյանըն հէրի քիլիսէ տիր, վէ օ նէ նիսպէթ-
տէ գա'իֆ իսէ, օ նիսպէթտէ տախի քիլիսէնին
եարտըմընա միւնթաճ տըր։ Ջիրա քիլիսէնին հէ-
տէֆի մագօսուտը նէ՝ տիր։ Որիսթիյանլարըն պիր
հէյէթի 'ուզվիլէ մագամընտա պիրլէշմէլէրինին
սէպէպի նէ՝ տիր։ Սէպէպի գըսմէն թէ'ալիւն վէ
միւթէգապիլ թէսիլլէ տիր։ գուվվէթլի օլանլարըն
գա'իֆ օլանլարըն հիւքլէրինի թալըմալարը լիւզու-
մը տըր։ Մագօէտի շու տըր քի պիր խրիսթիյան
տիւնետանըն իղվա վէ թէճրիպէլէրինէ մուգապէ-
մէթ էտէմէյէճէյինի անլատըգտա, քէնտինին խը-
րիսթիյան պիրատէրլէրինին մուհապպէթ իշթիրաք
վէ տու'ալարընտա եարտըմ արաօըն, էլպէթթէ
հէր քէօ՝ կիւնահ վէ իղվայա քէնտիսի գարը
տուրմալը տըր։ Օ Շէյթանըն թէսվիլաթընա քէն-
տինին ֆէվգէլատէ օա'յ օւ ղայրէթիլլէ մուգապէ-
մէթ էթմէլի տիր։ Պու ճիւմէ իլէ պէրապէր
կիւնահ իլլէմէյէ մախսուս 'այնի նէվ'տէն իղվա
վէ թէճրիպէլէրէ մուգապէմէթ էտէն վէ 'այնի
Րապպա խըտմէթ էտէն օա'իլլէր իլէ ըուհա-
նի իխթիլաթտա պուլուճմագլըգտա, վէ կէր-
շէքտէն ըուհանի քիլիսէտէ պուլուճան մու-
հապպէթ վէ թէ'ալիւն քիւրէի հալաօընտա եա-
լամագլըգտա 'աղիմ ֆա'իսէ վէ մուհասօօնաթ
վար տըր։

Պուճա պինա'էն պիզէն պիր քիմսէնին քիլիսէ
ա'գալըղընա գապուլ օլուճմագտան էվկէլ, ուզօըն
միւտտէթ իմթիհան էտիլմէսինէ հաճէթ եօգ տըր։
Թա'լիմաթ ճիւշթինէ կէլինտիքտէ, էվկէլլէրի քի-
լիսէ ա'գալըղընա տախիլ օլանլարըն պէյանը մու-
վաֆաղաթա մէճպուր թաթուլտըղլարը իման
իգրարը յի տէյիլ տիր։ Պիր քիմսէնին քէնտիսի-
նին պիր կիւնահքեար վէ Ալլահըն մուգատտէօ
շէրի'աթըյլէ պիհագըն մահքիւմ իտիլինի հիօս
էթմէսի, վէ Յիսուս Գրիօտօսըն ճիւմէյէ գատիր

պիր խելաքեւար օլտըղընա ինանըպ, բուհանի խելաք իչիւն եալընըզ վէ եալընըզ անա թէվէքըիւլ էթտիյինի պէյան էթմէօի անըն խրիթիյան հալաթընա պաշլամաք իչիւն մաթլուպ վէ միւլթէզէմ օլանն եէկեանէ 'ադիտէ տիր: Անըն թա'լիւմաթ խուսուլընտաքի մա'լիւմաթնա նօգաանլարը քիլիօէյէ տախիլ օլմաթընտան սօնրա իքմալ էտիլէ պիլիթ: Աթվար ու հարաքեաթա կէլինտիքտէ, էկէր պիր քիմաէ քէնտինին Րապպը կէրչէքտէն օէվտիյինի, վէ անա խըտմէթ վէ 'իպատէթ էթմէյէ չալընըզ չապալամաքտա օլտըղընը կէօթէրիթ իօէ, օ զա'իֆ օլուպտա պա'զէն խաթայա տիւլմէքտէ պուլուստա պիլէ, անըն միւնտիպ մահալը քիլիօէտէ տիր: Էլպէթթէ խուսուլ օլուլ կիւնահը իչէմէք 'ատէթիւտէ պուլուստապտա անա զալիպ օլմաք իչիւն պիր կէօնէ ճիտտ ու ճէհտ էթմէյօր իօէ, իչպու. մու'ամէլէսիլէ քէնտիօնին քիլիօէ ա'զալըղընա նալալըզ օլտըղընը կէօթէրմիլ օլուր:

Պուսա պիւնա'էն քիլիօէ ա'զալըղընա գապուլ էթմէք խուսուլընտա իֆրաթ վէ թէֆրիթտէն իլթիրազ օլուսմալը տըր: Գիլիօէ ա'զալըղընա կիրմէքիք մու'ամէլէսի խաֆիֆիլէլէ իճրա օլուսմալը, անճաք զայէթ մուհիմ պիր հարէքէթ մաքամընտա տէր'իւնտէ օլուսան ֆարզ ու վազիֆէնին էնէմիլէթիլի լալըզըյէ հիօս էտէքէք, վէ խաթայա տիւլմէքտէն մուհաֆազա էտիլմէք իւզըրէ, քէմալը թէվազու' իլէ թէվֆիդ ի իւսիյէ կիւլէնէրէք իճրա օլուսմալը տըր: Հէմ տէ ա'զալըղա գապուլ գափուսը կէրէք իթիգաաթըզ կէրէքսէ հազիդի միւ'մին օլուսն, կէրէք հիլէպազ վէ ախլազըզ օլուսն, կէրէք եէկեանէ Գիսմիլ Զաթըն աաթընա իլթիֆա էտէն օլուսն, հէր քէօէ ալըզ պրազըլմամալը տըր: Լաքին Գրիստոթըն հէր հազիդի թապի'ինին մէվզը'ի օ նէ գաաթար զա'իֆ օ. լուրա օլուսն, քիլիօէտէ տիր:

Լաքին քիլիօէյի թէրք էթմէք խուսուլընտա նաթըլ հարէքէթ օլուսմալը տըր: Գիլիօէ ա'զաալը պուլուսան պիր քիմաէնին քիլիօէ ազալըղընտան գաթ' օլուսնապիլմէօնին իւլ Եօլու վար տըր: Պու Եօլարտան պիրիօի էօլիւմ, պիրիօի ա'զանըն քիլիօէտէն պիր մէքթուպ ալարաք գայտընը օա'իր պիր քիլիօէյէ նազլ էթմէօի: վէ պիրիօի տէ թէրպիյէ տիր: Իչպու թէ'տիպ ու թէրպիյէ մէ'էլէօնտէ, զաննըմըզա, քիլիօէլէրիմիլ իֆրաթա վարմագտա տըրլար: Պիր քիմաէ քիլիօէտէն նի'չիւն քէօլիմէլի տիր: Գէնտիսինին Գրիստոթըն գուլը օլմագտան իօէ Շէյթանըն գուլը օլտըղընը կէօթէրէճէք աթվար ու հարաքեաթը իչիւն: Պիր քիլիօէնին 'աֆիֆանէ վէ միւսթագիլմա-

նէ 'էօմր կէչիլէն պիր քիմաէյէ աֆօրօս օգուլմաթընըն, եա'նի քիլիօէտէն քէօմէօնին ճա'իզ օլաճաղը պիր հալ խայալ էթմէքիք միւլթիլ տիր: Պիլ քէնտինին թիւթիւն իչէն պիր ա'զաաթընա աֆօրօս օգուլան պիր քիլիօէ հազգընտա խապէր ալտըզ: Վազա'ա թիւթիւն գուլանմաղըզ, վէ հէր քէօնի տախի գուլանմամաթընը արգու էտէր իօէք տէ, պիր չօգ 'ալա խրիթիյանլար գուլանըրլար, վէ գուլանմալարընտան ալալը պիր կէօնէ վիճտան իլթիրապը հիօս էթմէզլէր: Հիլ պիր քիլիօէնին պէօլլէ պիր գանուսն զօմաղա հազգը Եօք տըր: Սա'իր պիր թագըմ քիլիօէլէր տախի շէրապ եախօտ միւսքիր գուլանմագտան ալալը աֆօրօզ օգուլլար: Էն 'ազիլանէ, էն Եալիմ վէ խրիթիյանա էն գիյատէ եազըլան մէօլէք մագաւմընտա հէր նէվ' միւսքիրաթտան քիլիլիլէն իճթիւնապ էթմէքիլիլին լիւզուլընա քեափիլէն ինանըր իօէք տէ, օա'իր զաթլար սըտգ ու խուլուլէ ֆարզըլ էֆքեաթա զահիպ տիրլէր: Պէքրիլին միւնտիպ մահալը քիլիօէ տէյիլ իօէ տէ, հաթթա պուրատա պիլէ մուհապպէթ վէ միւսա'ատէյէ լիւզուլ վար տըր: Դապիլ քի պիր քիմաէ քէնտինին ֆէնա խուլ վէ 'ատէթլէրիլի եէնմէյէ չալընըզ, էքսէրիմիլին զանն էթտիլիլտէն տահա շէտիտ Եուրէթտէ անլէր իլէ օղրաշմագտա տըր: Էկէր օ քիմաէ պիր իքի տէֆ'ա կիւնահա տիւլէր իօէ, խրիթիյանա եազըլըր մէօլէք' անը քիլիօէտէն քէօմէք տէյիլ, անճաք պիրատէրանէ մուհապպէթ գուլարընը անըն պօյուսուսնա Եուրմագ, վէ անը թէքըրա չալընմաղա թէչվիդ էթմէքիք տիր: Պիլ պիր քիմաէ թանըրըզ քի մէնսուպ օլտըղը քիլիօէյէ կիտէճէք եէրտէ տիկէր պիր փրօթէթթան քիլիօէօնին տահա չօգ տէֆ'ա կիթտիլիլտէն ա'զալըղտան քէսիլմիլ տիր: Պէլքի անըն մէօլէքի տօղրու պիր մէօլէք տէյիլ իտիլտէ տէ, սըտգ ու խուլուս իլէ թուլթուլմուլ օլտըղընտան, քիլիօէնին թուլթաճաղը մէօլէք անը ա'զալըղտան գաթ' էթմէքիք տէյիլ, անճաք քէնտի քիլիօէօնին կէրի կէլմէյէ գանտըրըլմագ իօէ, անա մէնսուպ օլտըղը քիլիօէտէն էլէվմ տէվամ էթտիլ քիլիօէյէ նազլը գայտ էթմէօի իչիւն պիր թագսիլէնամէ իսթէմէյէ նաթիհաթ էթմէքիք իտի: Պիր քիլիօէ հազգընտա տախի իլթիթիք քի անըն ա'զաթընըն էքսէրիլէթի' միւլթէպազը ա'զանըն հէֆսինի ա'զալըղտան քէսիլտիր: Պու կիպի քիլիլի հարէքէթ' խրիթիյանըղա հիլ եազըլմայան պիր շէյ օլուպ, քիլիօէյէ չօգ զաթար ու գիյան վէրմիլ տիր: Ամէրիգա քիլիօէլէրիլտէ աֆօրօս նատիրէն վուզու' պուլուր: Տահա 'ուսուլմի պիր շէյ' ա'զանըն իսմէրի գուլուսաթ

տեֆթերինտէն չըզարմազըզ տըր: Պիր ա՛գա պիր րուխոսթնամէ ալմագըզըն տիկէր պիր քիլիւէ իլէ պիրլէշիր, եախոտ տիկէր պիր եէրէ նազլ էտիպ, օէնէլէրճէ միւտտէթ անտէն պիր խապէր ալընմազ իօէ, գայտը քիլիսէ ա՛գալարընըն էսամի տեֆթերինտէն չըզարըլըր:

Նէ՛ Պիլիւր ԻՁ

1.

Պու եազընլարտա էրմէնի զազէթալարընըն պիրինտէ չէօյլէ պիր 'իպարէյէ բաթ կէլտիք. «էօյլէ իսէ կէօրիւնիւյօր քի ախարհաբար (եա՛նի էրմ. քիլիւէօինտէ գրաբար եէրինէ ալխարհաբար լիօանըն գուլլանըլմաթը) ճան խէլաթընըն զարուրի վաթըթաթը տէյիլ տիր: Մուգատտէօլէրին չէֆա՛աթը, թաօվիրլէրէ հիւրմէթ, վաֆթիզին տալտըրարագ եա օէրփէրէք իճրա էտիլմէօինէ տա՛իր գուհուր էտէն մէօ՛էլէլէր խարիզ իւթ թապի՛ա թա՛լիմաթընըն քորաթընտա տէյիլ տիրլէր. անճագ ճան վէ անըն էօլիւմսիւզլիւիւ, էպէտի հայաթ, տու՛անըն գուվլէթի, Ալլահըն տա՛իմի թէ՛օրիաթընա տա՛իր օլան ի՛թիզալար, պուշլար խարիզ իւթ թապի՛ա տըրլար: Վէ իշթէ տինօիզ վէ գայտսըզ սընֆ իշիւն թէօքէզ թալը օլուպ, քիլիւէյէ գարչը մուհապպէթ գափուսընը գափայան չէյ պու տըր: . . . Բիլիսէլէր քէնտի խարիզ իւթ թապի՛ալարընտան նէ գատար ֆէտա էտէրլէրօէ էթօինլէր, խարիզ իւթ թապի՛ա քիւլլիյէն սէօքիւմէտիքճէ, վէ տին 'իլմի օուրէթտէ թէրթիպ էտիլիպ, 'իլմէ կէօրէ թէճրիպէ էտիլմիշ պիր թա՛լիմաթ օլմատըզճա, մէզքիւր մաթլուպաթըն օօնու կէլմէյէճէք տիր:» Զաննըմըզճա, պու իֆատէ էհալիմիզ արաթընտա քիլիւէլէրէ տօղրու կէօրիւլէն տօղրուզընըն սէպէպիլնի տօղրու իֆատէ էյլէմիշ օլուպ, միւ՛էլլիֆ՝ փարմաղընը թամմ եարանըն իւզէրինէ գօյմուշ տըր: Արամըզտա կէօրիւլէն տինճէ գայտըզըլըն հագիզի վէ պաչլըճա օէպէպի՛ նէ քիլիւէտէ թէրէնիւմաթըն էսքի եա եէնի օւսուլտա սէօյլէնիւմէօի, նէ 'իպատէթլէրին էօքի եա եէնի լիօանտա իճրա օլուսմաթը, նէ խըտմէթլէրին ուզթուէն եա գըսա օլմաթը, վէ նէ տէ հաթթա րուհանիլէրին ախլագ ու աթվարը տէյիլ տիր: Աօրլ օէպէպ խարիզ իւթ թապի՛անըն հագիզի օլտըզընա տա՛իր մէվճուտ օլան չիւպէլէր տիր: Էկէր ճան վէ չախօի պիր Ալլահ վար իօէ, էկէր հայաթը էպէտիյէ վէ հայաթը օւլտրէվիյէ հագիզի իօէ, էկէր չախօի Ալլահ վէ ինօանըն չախօի ճանը հագիզի՛ ալագա վէ միւնապէթտէ պուլուսմաթըլար իօէ, պագը չէյլէր գօլայ թէրթիպ էտիլէպիլիւր. ամմա

էկէր ֆիքրլէրտէ մէզքիւր խուսուսլարճա չիւպէլէր վար իօէ, պու չիւպէլէր տէֆ՝ էտիլմէտիքճէ, իօթի՛մալ օլուսման օա՛իր ճիւմլէ վաթըթալար մա՛. նաթըզ վէ օէմէրէօիզ գալըր:

Լաքին պու մէօ՛էլէլէր նա՛թըլ հալլ էտէճէլիզ:

Պուշըն իշիւն օա՛իր թարիզլէր տէ վար իօէ տէ, զաննըմըզճա, գըսա վէ գաթի՛ թարիզլէրտէն պիրիսի տէ ճէ՛ պիլը էլճ օիւ՛ալինէ 'իլմի րուհը ինօան նօգթա ի նազարընտան գանա՛աթպախլ սուրէթտէ ճէվապ վէրմէք տիր: Վազա՛ա մէզքիւր օիւ՛ալ ֆէլմէֆէնին էն մուհիմմ մէօ՛էլէլէրինտէն պիրիօի օլուպ, անա ճէվապ վէրմէք իշիւն պիհի. օապ ճիւլլէր եազըլմըշ իօէ տէ, պիզիմ մագօէտի. միզ ֆէյլէսուֆլարըն վէրտիյի ճէվապալարը թէֆթիլ վէ մու՛ալիէզէ էթմէք օլմայըպ, անճագ գարիյուսը քիրամըմըզըն անլայաճաղը տէրէճէտէ օատէ պիր օուրէթտէ տա՛իրէ ի մա՛լիւմաթըմըզը թահաիտ էթմէք, վէ խարիզ իւթ թապի՛անըն պու հուտուտ իշինտէ պուլուսուպ պուլուսմաթըլընը կէօթէրմէքտէն 'իպարէթ օլուսագ տըր:

Նէ՛ պիրիլիզ, եախոտ տա՛իլէ ի մա՛լիւմաթըմըզ նէ՛ տիր:

Էվվէլ էմրտէ մա՛լիւմ տիր քի, պիզ հաալէլը վաթըթաթըլէ պիլմէյէ պաչլարըզ, վէ պուսնա իհթի. օաթ տէյէճէլիզ, Հաթթէլէր պէշ վէ պէլքի տէ ալթը օլուպ, կէօզ, գուլագ, պուրուսն, տիլ, վիւճուտըն օաթիշը, խուսուսա փարմազլար վէ օյնազլար տըր. լար: Պուշլար վիւճուտըն փէնճէրէլէրի մագաթընտա խարիճի՛ ալէմտէն իշէրիյէ պիր թագըմ թէ՛. օիրաթ նազլ էտէրլէր, վէ օրատա պիր եօլ իլէ պիլմէլիք վուզու՛ պուլուր, էկէր պու փէնճէրէլէրտէն պիրիօի գափանըր իսէ, մէօ. կէօզ քէօր օլուր, եախոտ գուլագ օաղըր օլուր իօէ, օլ թարիզտէն կէլէճէք օլան թէ՛սիլլէր մէն՝ օլուսուր, վէ մա՛լիւմաթըմըզըն օլ գըսմը էքօիք օլուր. չէօյլէ քի քէօրլէր նուր հագգընտա, վէ օաղըրլար օէտա հագգընտա հիշ պիր չէյ պիլմէզլէր: Վէ էկէր ճիւմլէ հասսէլէրիմիզ տօղրուշըմըզտա գափանմըլ օլալար, վէ պիզ խարիճի՛ ալէմ իլէ հիշ՝ ալագալա կիրմէէք, պիլա չիւպէլէր շու ճէօէտտէ պիլմէյէ պաչլամայաճագ իտիք: Իմտի պիլմէլիք, 'ագլըմըզըն հաթթէլէր վաթըթաթըլէ խարիճի՛ ալէմտէն թէ՛օրաթ գապուլ էթմէսի իլէ պաչլար: Լաքին պու թէ՛օրաթ նէլէրտէն՝ 'իպարէթ տիր: Եա՛նի պէյնէ կէօզտէն, գուլագտան, փարմազլարըմըզը պիր նէօնէ իւզէրինէ օիւրիւնճէ օրատան իշէրիլէնէ՛ կիրէր: Պու օիւ՛ալա վէրէճէլիմիզ ճէվապ պիր նօգթա ի նազարտան փէք օատէ տիր. հաթթէլէրիմիզտէն իշէրիլէ տիշարքի մէվճուտաթըն հարէքէթ-

Լեւրի վէ ինթիզազաւարը կիրէր: Կէօզէ էթէրին օսա-
նիյէտէ 370 պիլիօն իլէ 900 պիլիօն արաօընտաքի
ինթիզազաթը թէ՛օիր էտէր, գուլաղա հաւանըն
օսանիյէտէ 34 իլէ 50 000 արաօընտաքի ինթիզա-
զաթը թէ՛օիր էտէր: քէզալիք հէրարէթ վէ պիւ-
րուտէթ, գօգու վէ թատ մատտէնին ֆարգը ճինս
ինթիզազաւարը նէթիճէօի տիրէր: Շու հաւտէ հաօ-
սէլէրին պիլմէք իչիւն պիզէ վէրտիյի իլք շէյ՝ մատ-
տէնին պա՛ղը ինթիզազաւարը տըրլար: Լաքին հաօ-
սէլէրտէն իչէրիյէ կիրէն գուրու պիր ինթիզազ տէ-
յիլ տիր, վէ պիլմէք օըրֆ սալլանմազ տէյիլ տիր,
Սէն փիւնօնըն պիր փէրտէթինէ տօգուճըրօըն, վէ
օլթէլ օսանիյէտէ 333 տէֆ՛ա տիթրէր: Թէլ՝ պու
տիթրէյիլի հաւլայա, հաւլա՛ գուլաղըն տաւոլուճնա,
տաւօլ՝ գուլազ քէմիլէրինէ, քէմիլէր՝ գուլազ
սէյյալլընա, սէյյալ օէմ՝ յաօապէօի թէլլէրինէ, օլ
թէլլէր՝ պէյնէ իլհազ էտէրլէր: Լաքին փիւնօնըն
ֆիլան փէրտէթինի իչիթմէք, պէյնին ֆիլան նօգ-
թաօընըն օսանիյէտէ 333 տէֆ՛ա օալլանմազ տէ-
յիլ տիր: Թէլէկրաֆիւնէտէքի թիլքիլէրէր գու-
րու թիլքիլէրէր օլմայըպ, անլէրտէ պա՛ղը մա՛նա-
լար վէ խապէրլէր պուլուճնաղը կիպի, պու տի-
շարտան պէյնէ կէլէն ինթիզազաւարըն տա պիրէր
մա՛նաթը վար, վէ պիլմէք իլթէ պու մա՛նալարա վէ
՛ալազալարա վազըֆ օլմազ տըր: Էկէր հաօսէլէր
վաթըթաթըլլէ պէյնէ կիրէն թէ՛օիրլէրտէ պիր
ֆարգ եա միւշապէհէթ պուլուճնաթա իտի, պիլ-
մէք իմքէանթըզ օլուր իտի: Պուճնըն իչիւն տիր
քի պիր օէտայը պիր պաշգա օէտատան, պիր բէն-
կի պաշգա պիր բէնկտէն, բէնկի՝ թատտան, գօ-
գուլը՝ հէրարէթտէն թէֆրիգ էտէրիլ: Իմտի տէ-
մէք օլուր քի, հաօսէլէր վաթըթաթըլլա իչէրի կի-
րէն վէ պիլգիմ անը պիլտիյիմիլ շէյ՝ մատտէ տէյիլ,
վէ սալթ մատտէնին ինթիզազաւարը տէյիլ, անճազ
մատտէնին ինթիզազաւարը վաթըթաթըլլա իչէրիյէ
նազլ օլուճնան խաօսիյէթլէր, եա՛նի մա՛նալար վէ
թէօաւվոլար տըրլար:

Լաքին պիլմէք օալթ հիօօ իլէ պիլթմէզ, ան-
ճազ ֆիլքը հաօսէլէր վաթըթաթըլլա իչէրիյէ ազըպ
կէլէն թէ՛օիրլէրի պիրիպիրինէ րապթ էտէրէք,
անլէրի խարիճտէ օլան պիր նէսնէյէ ՛աթֆ էտէր:
Մէօէլա, շուրատա պիր նէսնէ վար, պու նէսնէ
պուրնուճա, էլիմէ, կէօզիլմէ, տիլիմէ թէ՛օիր է-
տէր: վէ պէն գօգու, փիւրիւզլիւք վէ ազըրլըզ,
բէնկ վէ թատ ալըրըմ, օսնրա պու խաօսիյէթլէ-
րի պիրիպիրինէ րապթ էտէրէք, անլէրի տիշար-
տա օլան պիր նէսնէյէ, եա՛նի վիթթուգալա ՛աթֆ
էտէրիմ: Իլթէ հաօսէլէր վաթըթաթըլլա պիլմէք-
լիքտէ իլքինճի վէ էհէմմ ՛ուճնուր պու տըր:
Պուճնա Հէսս է Միւշիլէրէ տէնիլիլ:

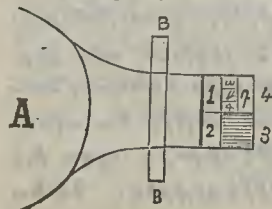
Լաքին հաօսէլէր վաթըթաթըլլա ինթիզազ է-
թաիյիմիլ մա՛լիւմաթ պուրտա տալի խիթամ
պուլմազ: Անլէրի պիրի պիլմէզ ուճնութմայըզ:
մա՛լիւմաթըմըզ սու իւզէրինէ չէլիլէն պիր չըզ-
ղըլա պէնզէմէզ: Անլէր ֆիլքըն անպարընտա
հըֆզ օլուճնուրար, վէ օսնրա անլէրի եա ալտը-
ղըմըզ օըրա իլէ, եախօտ իօթէտիյիմիլ օըրա իլէ
թէլքարէն խաթըրմըզա կէթիլէրէպիրիլիլ: Պուճնա
տա Հ-ֆէլէ տէնիլիլ:

Իմտի պու ինթիզա՛ հիօօ ի միւշիլէրէք վէ
հաֆըզէ տա՛լիլէթինտէքի մա՛լիւմաթըմըզ էլէ
ալարազ, պու տա՛լիլտէ նէ՛ պիրիլիլ տէյիլ
օիւ՛ալ էտէրօէք, պու օիւ՛ալա ճէվապըմըզ շու-
տըր: 1. Պիլէնին մէվճուտիլէթի, 2. Պիլինէնին
մէվճուտիլէթի, 3. Պիլինէնին հաօսէլէր վաթըթա-
թըլլա պիլէնէ նազլ օլուճնան խաօսիյէթլէրի,
4. Պիլէնին պիլտիլի վազըթտա գահիլ օլան խաօ-
սիյէթլէրի:

Մէզըլիլ ճէվապտաքի իլք իլքի ՛ուճնուրար
փէք ալիքէար տըրլար: Պիլէն վէ պիլինէն մէվ-
ճուտ տէյիլ իօէլէր, պիլմէք միւմըն տէյիլ տիր:
Իւշիւնճիւ ՛ուճնուր պիլինէն մէվճուտաթտան
հաօսէլէր վաթըթաթըլլա պիլէն մէվճուտա նազլ
օլուճնան խաօսիյէթլէր տիրլէր: Պու խաօսի-
յէթլէր հազընտա ՛իլմ ի բուհ ը ինօսանինին
թահգիլթընտան անլալըլըյօր քի, հաօսէլէր
ալթը նէվ՛ խաօսիյէթլէրին 43,000 գատար
ֆարգը տէրէճէլէրինի պիլէք քէնֆ էտիյօրլար: Էզ
ճիւմէ, կէօզ փարապըլզ վէ բէնկին 30,850 տէ-
րէճէլէրինի, գուլազ, օէտա վէ շամաթանըն 11,550
տէրէճէլէրինի, տիլ 4 նէվ՛ թատ, լամիօէ՛ 4 նէվ՛
հիօօ, վէ օա՛լիլէ թէֆրիլ էտիյօրլար: Պուճնալը
մուլթաթաթէն իֆատէ էտէր իօէք, հաօսէլէր խա-
րիճի նէսնէլէրին գօգուճը, թատը, օըզլէթի,
պիւրուտէթի, հէրարէթի, փիւրիւզլիւ եա տիւլզ
օլմաթը, փարապըլզը, բէնկի, շամաթաթը, օէսի,
մահալի վէ շէլիլ հազընտա պիլէք մա՛լիւմաթ
վէրիլլէր: Հաօսէլէր պուճնալարտան մա՛տա պի-
զէ պիր շէյ օէօյէմէզլէր:

Պիլէն մէվճուտա կէլինճէ, (պու մէվճուտ իս-
թէր պէյն օլուճն, իօթէր պէյնտէն այրը պիր բուհ
օլուճն, շու օըրատա պիլզէ չօգ պիր ֆարգ էթ-
մէզ) անըն հազընտա տա պա՛ղը շէյլէր անլալօ-
րըզ, Կէօրիլյօրըզ քի պու պիլէն մէվճուտ հաօսէ-
լէրէ մա՛րուզ տէյիլ տիր, պինա՛էն՛ալէյի թատ, գօ-
գու, բէնկ, օըզլէթ վէ էմօալի խաօսիյէթլէրի
կէօթէրմէյօր, անճազ տնըն պիլէն, Գոյա՛ն վէ ֆիլ-
օլան վէ իլիլիլ՝ ը Դէրա՛նէյէ մալի պուլա՛նտա պիր մէվ-
ճուտ օլտըզը անլալըլըյօր:

Աթիտէքի շէքտէ A խարիճի 'ալէմի, B պիլէն մէվճուտը, վէ 1. 2. 3. 4 հասցէէր տա'իրէօինտէ մա'լիւմաթըմըզըն 'ուճուտը-լարընը կէօթէրսին. վէ = 4 պիլմէք. Բ = տույմագ. Գ = Իճրա'աթ. Դ = Իթթիլա'ը տէրուճիլի կէօթէրսին.

Հավվաս տա'իրէօինտէ պուճուտան զիյատէ մա'լիւմաթըմըզ եօգ տըր. Պու միւթալա'ալարմըզտան ճէթիճէլէր.

1. Մա'լիւմաթըմըզ օալթ հասցէէրէ մա'րուզ օլան նէսնէլէր վէ մէվճուտաթ հազզընտա տըր տէմէք տօղրու տէյիլ տիր, զիրա հաթթա օալթ հիսս վէ հըֆը իշինտէ պիլէ, պիլէն մէվճուտ Կէօթէր հազզընտա (օ' իսթէր պէյն օլուճն, իսթէր պէյն իլէ 'ալագատար օլան պիր րուհ օլուճն) մա'լիւմաթ իսթիհալ էտէր, վէ պու 'ուճուտը խարիճի 'ալէմ հազզընտա թահաթի էթտիլմիդ մա'լիւմաթ գատար հազիրի տիր. Պու սէպէպտէն կէօգ-լէրիմ իլէ կէօրմէտիլիմ, գուլագլարըմ իլէ իշիթ-մէտիլիմ, վէհաթը հասցէէրիմէ մա'րուզ օլմայան շէյլէրի պիլմէմ տէմէքիք 'իմի րուհ ինսան նօգթա ի նազարընտան ճա'իլ օլմագ.

2. խարիճի 'ալէմ հազզընտա պիլիճէնէք շէյլէր օալթ ալթը հասցէէրտէն ալտըղմըզ մա'լիւմաթ տըր, վէ անտէն զիյատէ պիլիճէնէք շէյ եօգ տըր տէմէք տօղրու տէյիլ տիր. խարիճի 'ալէմի ալթը հասցէէրիմիդէ թէ'օիր էտէն խասթիյէթլէրիտէն զիյատէ խասթիյէթլէրի պուլուճնտըղը մուհագագ տըր. Գուլագ' հավանըն օանիյէտէ 34 իլէ 50,000 ինթիզագաթընա իճապէթ էտիյօր իսէ, 34տէն ա-շաղը վէ 50,000տէն եօգարը ինթիզագաթըն մա'նաթըզ օլմաթը գապիլ տէյիլ տիր. Պինա'էն 'ալէյ պիլգտէն խարիճտէ րէնկի, օէտաթը, գօգուսը վէ օլ պիր հիսսի խասթիյէթլէրի օլան մէվճուտտան մա'տա մէվճուտ եօգ տըր տէմէյէ եինէ 'իմի րուհ ինսան նօգթա ի նազարընտան հազզըմըզ օլմագ.

3. Պիլէն մէվճուտըն պիլմէք գուվվէթի օալթ հիսս վէ հըֆը իշինէ միւնհաթըր տըր տէ-մէք տէ տօղրու տէյիլ տիր. Պուճուտտան տահա եիւքսէք 'ալի գուվվէթլէրիմիդ վար տըր, քի անլէր վասըթասըյլա հէմ խարիճի մէվճուտաթ, հէմ պիլէն մէվճուտ հազզընտա տահա միւ-քէմմէլ մա'լիւմաթ իսթիհալ էտէպիլիլիդ. Պուճը կէլէնէք տէֆ'ա միւթալա'ա էտէլիմ.

ՊԻՐ ՄԻԻՊԵՇՇԻՐԻՆ ԹԱՐԶ Ը ՀԱՅԱԹԸ

(Պար. Ու. Ճ. Տօնը)

2

Պիր էօյլէտէն օօնրա, Պրօթուէյ Թէպընէլէլտա պէն պիր վալիտէնին կէօնտէրմիշ օլտըղը պիր մէքթուպը օգուտըմ. Պու վալիտէնին օղլու 'իլ ու 'իշրէթ վէ ֆէնա քիմսէլէր իլէ րէֆագաթ էթ. մէյէ պաշլամըզ վէ ալարճա միւտտէթտէն պէրու օրթատան զա'իպ օլմուշ իտի. Իւշ կիւն օօնրա վալիտէի միւթէպէսթիմ պիր օիմա իլէ եանըմա կէլտի. Մէզպուրէ' օղլու քէնտիթինտէն ալրուլը. տան պէրու պիրինճի տէֆ'ա օլարագ անտէն պիր մէքթուպ ալմըզ իտի. Օղլու մէքթուպընտա շէյ. լէ տէյօր իտի. «Սէվկիւլիւ վալիտէմ, աթթը պէնիմ իշիւն գալղու էթմէ. Պէն 'իշրէթի թէրք-լէ քէնտիմի Գրիօտոտա թէօլիմ էյլէմիշիմ տիր.» էլիէվմ պու կէնճ Գանատտա պուլուճնուպ, էյի հալտէ տիր.

Պօթընտա տինի խրտմէթլէրիմիպին տա'իրէի թէ'օիր խարիճինտէ պուլուճնալարա մալուճու օլարագ էյլի պիր ալայ վէ րուհանի պիր մէճլիս թէշթիլ էլլէտիք. Իշպու թէշէպպիւ ֆէվզէլ'ատէ պիր մուվաֆֆագիյէթէ մազհար օլտու. Իւշ պին քիշի հազըր պուլուճնուլար. Մէյխանէլէր զիյարէթ օլուճնուլար, օօգաղարտա օէրօէրի կէզիպ տօլա. շանլար ճէմ' օլուճնուլար, վէ անլէրէ մուհապ. պէթլի տա'վէթնամէլէր թէվզի' էտիլտի. «Պիզիմ-լէ պէրապէր կէլի'ր միսինիք» օիւ'ալընա 'ալէլ 'ու-մուճ «Հայ հայ, կէլիլիմ» տէյիւ ճէվապ վէրիլի իտի. Սալգ թարաֆընտան պիր տէֆ'ա պիլէ դա-պա ճէվապ վէրիլմէտի, եալսօտ նէզաքէթօիլիք կէօթէրիլմէտի.

Լօնտրատա տալի քիլիտէմին թէշթիլ էթտի-յի պուճնա պէնգէր պիր թէշէպպիւ ֆէվզէլ'ատէ մուվաֆֆագիյէթէ մազհար օլտու. Պօթընտա օլ-ալըղը կիպի օրատա տալի շայան ը տիզգաթ խու-սուճ շու իտի քի, իշտաշլարըմտան հիշ պիլիթի խալգտան զէրրէ գատար նէզաքէթօիլիք էօէրի կէօրմէտի. Պիր մէյխանէտէ պիր մէյխանէճի վա-գը' օլան 'ուճուճի տա'վէթէ ճէվապէն, «Հէֆ է-տէրիմ քի կէլէմէմ, էֆէնտիմ» տէտիքտէն օօն-րա, միւշթէրիլէրինէ տէօնէրէք, «Հէյ, պանա պա-գընըզ, էյ ատէմէր. պատուէլիյէ րէֆագաթ էթ-տիլինիլ հալտէ, անտէն միւթէֆիտ օլուրսընըզ» տէյիւ խիթապ էյլէտի.

Սատէ հազիրգաթ շու տըր քի էն տիւշկիւն քիմսէլէր պիլէ, էն ալապըղ քիմսէլէր պիլէ քէնտի ճանլարընա էյիլիք էթմէք մագօստիլի տէր'իւհտէ օլուճնուլ թէշէպպիւաթ ը 'խալիտանէյէ րի'այէթ

էտէրէր: Շուրաօրնը քէօչէի խաթըրտան չը-
գարմամալընդ քի, ախլազնա ըզգալէթին էն ոօն
տէրէքէօինէ էնմիչ օլանլար արաօրնտա պիլէ չօ-
նազըզլարը էսնաօրնտա տինճէ թա'լիմ ու թէր-
պիյէ օլունմըչ քիմօէլէր պօւլունուր: Օ կիպի-
լէրտէն քիրլի քեաղըտ փարչալարը իւզերինէ եա-
զըլմըչ չու կիպի ըէճանամէլէր ալմըլմ տըր:
«Քէճա էտէրիմ, էքէնտիմ, քի պօւ ազչամ թէրէն-
նիւմ իչիւն 'նազար գըլարմ օլ իսչա, քի ճէլա-
լին Րապպը օնտա,' իլահիսինի թէքլիֆ էտէօ-
նիզ: Վալիտմ օլ իլահիյի չօգ սէվէր իտի» էլ-
պէթթէ պիզ օլ ազչամ օլ իլահիյի զայէթ միւ-
'էսօր պիր սուրէթտէ օգուտըգ:

Գիլիօէնին միւ'թէպէր ա'գաօրնտան միւրէքքէպ
պու կիպի պիր ճէմ'իյէթ թէքլի իչիւն իլը ա-
տէմլէրիմտէն պիրիօի Օգաֆըրտտա իֆա ի մէ'մու-
րիյէթ էթմէքտէ օլան Հիւ Փրայո Հիւզ տօթթում
իտի:

Չօգ տէֆ'ա պանա, «Սօգաղըն օլ սէրսէրի չօ-
նազլարընը քիլիօէտէ ճէմ' էթտիքտէն օօնրա,
անլէրէ նէ' եափապիլիթօին. էզճիւմլէ եարը սէր-
խօշլարտան միւրէքքէպ պիր ճէմ'իյէթէ նէ' էտէ
պիլիթօինիզ» տէյիւ սօրուլմալ տըր: Պիր տէֆ'ա
ազ չօգ 'իչրէթին թէ'սիրի ալթընտա պուլունան
700 քիչի ճէմ' էթտիք. Անլէրէ ըուհանի իլահի-
լէր թէրէննիւմ էթտիրմէյէ պաչալտըգ, վէ ազ վա-
զըթտան իլահի օգուլարազ սէրխօշլարընտան
այըլալար: Պու կիպի պիր իճթիմա'ըն աաըլ իչի
խըտմէթ խիթամ պօւլտըղը զէման պաչալար: Օ
զէման լազըմ տըր քի էֆրատ իլէ պիրէր պիրէր
կէօրիւչէօնիզ, անլէրին հիքեայէլէրինի տինլէյէ-
սինիզ, վէ անլէրէ նէ վէճիլէ եարաղմ էտէպիլէճէ-
յինիզ հազգընտա տիւչիւնիւպ թաչընաօրնըգ: Ան-
լէրին ինթիյաճլարընը տէֆ' ու բէֆ' էթմէք իչիւն
սիզին հէֆ գօւվվէթ վէ թէճրիպէնիզ իլէ վաօըթա
վէ չարէլէր գուլլանաօրնըգ: Գիլիօէնին պալատէ
զիքը օլունան իճթիմա'ը պիթտիքտէն օօնրա թա
եարը կէճէյի իքի օա'աթ կէչինճէյէ գատար չալը-
չարազ, պու իչի տախի պիթիթէպիլտիմ: Մէսքէն-
սիզլէր իչիւն խանլէր, իչօիզլէրէ իչ պուլմալը
իտիմ: Վէ տիգգաթլը վէ ինթիյաթլը քիմօէլէր
օա'իր միւհթաճլարը գիյարէթ էթմէլի իտիլէր:

Պու կիպի պիր ճէմ'իյէթ անճազ նէվ'ի պէչէ-
րին թօթթուօրնտան թէչէքքիւլ էտէր տէյիւ գանն
էթմէքլէք խաթա տըր: Սէվապըգը աճալարը վէ
թարիլլէրի վէք միւթէնէվվի' օլմուչ օլան ատէմ-
լէր' մէզքիւր մէճլիթլէրտէ հազըր պուլունուրլար:
Պէն եիւքսէք մէ'սուլիյէթի պիր մէվլը' թութ-
մուչ օլան պիր մէ'մուրը, վէ 'էօմրիւնտէ Գ.

Մուգատտէն եիւզիւ կէօրմէմիչ օլան պիր մատ-
րապազը 'այնի վազթտա 'այնի ըուհանի խէլաօը
արամազտա պուլտոււմ:

ԳԱՍԷՐՏԷ շԱՅԱԹ ՎԱՐ ՄԸ

(Սայէնլիֆէ Ա.Էրէէն)

1.

Չէմինին թարիխ ի հայաթընտա հիչ պիր գա-
մէրի պուլունմատըղը պիր զէման վար իտի: Օ
վազթ զէմին էլէէվմ պիզճէ մա'րուֆ օլտըղը կիպի
պիր քիրէ օլմայըպ, ՅՅ միլ գալընլըղընտա օլան
պիր գապուզ իլէ գափլը մայի պիր սէյեարէ ի 'ա-
զիմէ իտի: Մէզքիւր վազթ պիզտէն ուզուլըղը
թէմամլէն թա'եին օլունմայան պիր միւտտէթլէ
այըլմըչ տըր, վէ օլ միւտտէթին միլեօնլարճա օէ-
նէլէրտէն 'իպարէթ օլտըղընա չիւպէն էտիլէմէզ:
Գէնտինին սէյեարէ հայաթընըն օլ իլը կիւնլէրին-
տէ զէմին քէնտինին միւվլէրի իւզերինտէ զայէթ
սիւր'աթլէ հարէքէթ էթմէքտէ օլուպ, կիւնիւնիւն
ուզուլըղը անճազ պիր գաչ օա'աթտան 'իպարէթ
իտի: Հարէքէթ ի միւվլէրիյէնին սիւր'աթլը արթա
արթա կիւնիւն ուզուլըղը իւչ օա'աթա էնտի:
Չէմինին գուվվէ ի 'ան իւլ մէրէքլիյէսինին 'ազա-
մէթի էօյլէ պիր տէրէճէտէ իտի քի, անըն քիւթ-
լէօնին Յ պին միլեօն միւքէ'ապ այազտան միւ-
րէքքէպ պիր գըսմը ֆէզայա (պօշլըղա) այըլալը:
Իչթէ օ վազթտան ի'թիպարէն գամէրիմիզ թէվէլ-
լիւտ էյլէտի:

Գամէրին մէնչէ ի գուհուրը զարիպ օլտըղը կի-
պի, տահա իզհար էտէճէյի օա'իր զարա'իպ տախի
վար տըր: Գամէրիմիզ սէյեարէ գամէրլէրի արա-
սընտա էն պէօյիւյիւ տիր: Ֆիլհագիգա օ գատար
պէօյիւք տիր քի, հէմճիվար պիր սէյեարէնին օէ-
քէնէօինէ գամէր զէմին իլէ պէրապէր զայէթ կիւ-
զէլ չիֆթէ պիր սէյեարէ մազաթընտա կէօրիւ-
նիւրլէր:

Գամէր' քիւթլէճէ զէմինտէն ուֆազ օլտըղըն-
տան, գամէրտէքի գուվվէ ի ինճիգապիյէ զէմին-
տէքինէ նիօպէթէն խայլըճա ազ տըր: Էկէր գա-
մէրէ կիտիպ, անըն իւզերինտէ օաքին օլմաճըզ
միւմքին օլա, օրատա զէմին իւզերինտէ կէօրէ-
պիլտիյիմիզին 6 միլի մըգտարընտա իչ կէօրէպի-
լիթիզ: Էզճիւմլէ օրատա պուլրատա գալտըրապիլ-
տիյիմիզին 6 միլի աղըրլըղընտա եիւք գալտըրա
պիլիթիզ, 6 գաթ սիւր'աթլա գօչապիլիթիզ, վէ
սէպլպի տէ գամէր նէօնլէրի զէմինինքինին ալ-
թըտա պիրի գուվվէթլիյէ քէնտիօնէն ճէզպ էյլէմէ-
սի տիր: Պիզ օրատա քէմալը օուհուլէթլէ անպար-

լարեն իւզէրինտէն աթլայըպ, սիւր'աթ զաթարը-
նըն սիւր'աթըյէ գօշապիւրիդ:

Պիզի գամէրտէն այլըման 253 պին միւլիք կիր-
տապա րազմէն, գամէրին տա'իմա պիզէ միւթէ-
վէճճիճ ասթիւնըն խապվառ ճիւմանիյէթինէ տա'իւր
գութպ օէմթլէրի, եախօտ Աֆրիգանըն գալպկեանը
հազգընտա մալիք օյտըղըմըզ մա'լիւմաթտան տա-
հա չօգ մա'լիւմաթըմըզ վար տըր: Պիզ վազթըյէ
տէնիզլէր զանն էտիւմիշ օլան պէօյիւք մուզլիմ օ-
վալարը թէագիգ ու միւթալա'ա էթմիշ, անլէրին
խարիթաթընը չէքմիշ, վէ ֆօթօկրաֆլարընը ալմը-
շըզ տըր: Պա'զէն ասթիւք պահրտան 20 պին ա-
յաղա գատար երւքթէլէն երւքթէք տաղ օլուիլէլէ-
րինին վէ գամէրին գօնալմըն սիմասընը չուգու-
լաշտըրան վաթի' հալգալի պիւրքեանլարըն ֆօ-
թօկրաֆլարընը ալմըշըզ տըր:

Կէրչի գամէր վազթըյէ զէմինին էճգա ի միւ-
թէմիմէթինտէն իտիյօէ տէ, խայը ճիւլէթլէրտէն
քիւրէ ի արղտան ֆարգըլ տըր: Չօգտան պէրու
օէնմիւլշ օլան եանկընլարտան քէօմիւր հալինէ կէ-
միշ, մա'տէն օնաղընտա պուլուլան զայթ ճէօիմ
ճիւրիւք քիւթլէթի կիպի տէլիք տէլիք օլմուշ թախ-
րիպաթը վուզանիյէ իլէ զէտէլէնմիշ օլտըղընտան,
տուրպին վասըթաթըյէ կէօրիւլէն հէյ'էթի զայթ
հիւզնէնկիւք տիր: Պիւրքեանլար ասթիւք զէմինտէ
նէվատիւրտէն տէյիլ իսէ տէ, գամէրին ասթիւքտա
անլէրին մըզտար վէ ճէօամէթլէրի կէրչէքտէն տէ-
չէթէֆգա տըր: Դամէրին ճէնուպի գութպընտա
իշպու միւնթէֆի (օէօնմիւլշ) եանար տաղլար պի-
րիպիւրլէրինէ օ գատար եազըն օրգըշտըրըլմըշար
տըր քի, գամէրի տուրպին վասըթաթըյէ իլէ տէֆ'ա
կէօրէն Դալէլիոսա անլէր 'ատէթա պիր թափօս
գուշուլըն գուշուլընտաքի կէօգլէր կիպի կէօ-
րիւնմիւլշէր տիր: Ֆիհիւգիգա անլէրտէն պա'զըլա-
րը օ գատար պէօյիւք տիրլէր քի, անլէրտէն պի-
րինին օրթաթընտա տուրտան պիր քիմօէ' քէնտի-
նին էթրաֆընտաքի տիվարլարը քէնտինին տա'իւ-
րէ ի ուֆուգընտան աշաղըտա գալաճաղընտան,
կէօրէմէզ: Դամէրին պիւրքեանլարը արաթընտա
10, 20, եախօտ հաթթա 60 միլ գութթընտա պու-
լուլանլար ազ տէյիլ տիր:

ԹէՊԱՊԵԹԻՆ ՊԱՂԸ ԴԻԻՊԵԼԵՐԻ

(Տօգ. Ա. Նաֆէաշեան, Արաշան)

1.

Կէօգ խաթալըն

Պու խաթալըն մէմէքէթիմիգտէ չօգ տըր:
պա'զը չէհրլէրտէ օայքի 'ուսուլի տիր: Պիր օ-
գազ պօյուլան երւրիւլէպ աէ պէշ օն թանէ ալի,

կէօգիւ օագաթ, գալաղլարը գալըն, զըզարմըշ վէ
քիֆրիլէրի տէօքիւլմիւլշ քիմօէլէրէ րաթ կէ-
մէմէք միւլքինօիգ տիր: Պուլուլան օէպէպինի հէմ
չէհրլէրտէ հէմ էհալիտէ արամալը իգ. պա'զը չէհր-
լէր զիյատէ թօզլու, քիրլի վէ չամուրլը օլուպ,
իւլվէթէն փամուգ, օուսամ վէ գալիլիլէ իշի
վէ եագաճագ տէյիլ իթիմալ օլուլան գօզա գա-
պուղու վէ կիւպրէլէր տախի հալայը մուզիւր
զէրէլէր իլէ տօլտուրուպ պէրպատ էտիյօրար:
Պուլար 'ալէտտէվամ կէօգէ կիրիպ, օրատա զը-
զարթը, իլթիհապ հասըլ էտիյօրար քի, պուլար
թէքէրիւր վէ տէվամ էտէ էտէ կէօգտէ միւլքին
'իլէթ հասըլ էտիյօրար:

Էհալի իսէ գալապալըզ իլէ ալշազ, քիրլի էվ վէ
մահալլէրտէ օպքին օլուպ, չօզլարը սապօն վէ
օուլուլան երւղէ իթիմալ օլուլտըղընտան եա պի
խապէր, եա տա համամտան համամա անը իթի-
մալ էյլէմէքտէ օլուլարար, պէօյլէնէ 'իլէթլէր պիր
թարաֆտան խարիճի թօզ, տիւման, քիր վէ
մըզրօպլար իլէ պիւլա մանի' հասըլ օլուպ, տի-
կէր թարաֆտան պիրինտէն օլ պիրինէ սիրայթ
էյլէմէքտէ տիրլէր: Պու պապտէ պա'զը միւթա-
լա'ալար պէյան էյլէմէք իթէրիդ:

1. Սապօն վէ օու. 'Ալէլիսուսուս օւլմէ օու
կէօգ 'իլէթլէրինին պիրինճի տիւլմէնի տիր: Սա-
պօն հէր ատէմին, հէր չօնաղըն երւղիւնէ հէր
կիւն լաղըմ օլան պիր չէյ տիր: Սուլուլան վէ օա-
պօնըն զիյան վէրտիլի հիշ պիր աղըն խաթըմը-
գա կէլմէյօր. պիւլ աքօ ճիւլէթինէ ֆա'իտէլի
տիր: Թէմիլիք կէօգ աղըրլարընը կէլմէքտէն
մէն' էյլէր, կէլմիշ օլանը տախի տէֆ' էտէր:
Տիգգաթ էթմիշ միւլքինիգ, կէօգ իլէթլէրի թէր-
պիլէլի, թէմիլ ֆամիլեալարտա պէօյիւլէն չօ-
նուղարտա մը տահա չօգ տըր, եօգսա օօգազ-
լարտա թօզ վէ վիթիլէ իշինտէ պէօյիւլէն չօնուգ-
լարտա մը, էն էյի օուսուլ հիշ տէյիլ իսէ կիւն-
տէ պիր տէֆ'ա պիւթիւն պաշը օապօն վէ օրճագ
օու իլէ երյգամագ տըր: Աղըն օլտըղըն էօնատէ
ազալիլ իքի տէֆ'ա պիւթիւն պաշըն օապօնլան-
մասը չարթ տըր:

Պու օրրատա համամար հազգընտա պիր գալ
օէօգ օէօյլէլիմ, Համամարա գարշը օէօյլէմէք
հէր եէրտէ օայքի 'ատէթ օլմուշ տըր: հալ պու-
քի համամար մէմէքէթիմիգին էն 'ալի պէրէքէթ-
լէրինտէն պիրիթի տիր: Սահիս տիր քի չօզլար
անը օու' ի իթիմալ էյլէմէքտէ տիր, պիր գալ
այտա պիր տէֆ'ա կիտիպ, թագէթտէն տիւլէնէ
դատար իշէրիտէ դալմագ, օօրա թէրլի չըղըպ օ-
ղուգ ալմագ թէհիլէքէթի վար, եինէ տէ պու գա-

տար, քու" ի իօթիմայլէ գարշը ֆա"իտեօի տահա չօգ տըր: Համամար միտէ, պաղըրօագ, պէօյրէք, գարա ճիյէր, ագ ճիյէր, մէսանէ խասթալըզարընա, եարալարա, բոմաթիգմօ վէ սա"իրէյէ փէք ֆա"իտէլի վէ եարալըշը օլտըշը շէօյլէ տուրսուն, կէօզ աղըրլարը կիպի թօզ, քիր վէ պուլաշմագտան մէյտանէ կէլմիշ 'իլլէթլէրէ գարշը էն միւ"էօօիր չարէ տիր: Էնալիտէն փէք չօգլար իօէ համամ տէյիլ, անճագ քու տօգունտօւրմագ պիլէ մուզիրր տիր տէյիլ հաթթա երգանմագտան իճթինապ է-տիրօրար: Նէ' աքօի պիր թաօավուր: Կէր ատէմ հէր հաթթա համամա կիթմէլի: Կէօզ խասթալըզարը իշիւն կիւնտէ պիր տէֆ'ա պանեօ էտինիզ, կէօրէճէքօինիզ քի 'իլլէթին 'էօմրիւ գըօա) վէ սի-զին 'էօմրիւնիւզ ուզուն օլաճագ տըր:

2. Էլտէ վէ խուսուօա կէօզէ գուլանըլան մէնտիլ գար կիպի պէյազ եուլազ տիւլպէնտ օլ-սուն, վէ չափուք տէյիլիւթին: Էմին օլունուզ քի խասթալարըն եարտան զիյատէօի քիր, միգրօպ վէ 'իլլէթի քէնտի էլլէրի վէ մէնտիլլէրի իլէ կէօզ-լիրինէ իտիսալ էյլէմէքտէ տիրլէր: Կիւլէր իլէ էլլէրինտէ պուլունան 'այնի մէնտիլի եա փաշալ-րայը կէօզիւնէ օրմէքտէ օլան տօսթու'մ, պիլ-միշ օլ քի մէնտիլինի հէր կէօզիւնէ տօգունտուր-տըղընտա իւզէրինէ միգրօպ օրլիլէլէրի թէվաթ-թիւն էտիպ, թազէտէն կէօզիւնէ հիճրէթ էյլէ-մէքտէ տիրլէր: Հէր սա'աթ տիւլպէնտի տէյիշ-տիր եա երգա, օլ զէման 'իլլէթին օճաղընը կէ-չիրր օին:

3. Կէօզլէրի քէքին ըըզտան, թօզ վէ տիւ-մանտան մուհաֆագա էտէճէք չարէլէր իօթիմալ էյլէմէլի: Մար'աշ վէ 'Այնթապ կիպի նիշէ չէհր-լէր վար քի րիւզկետար հիշ էքօիք օլմայօր: Պէօյլէ եէրլէրտէ վէ աշըզ կիւնէշտէ կէղլէլէրին րէնքլի պիր կէօզլիւք գօմալարը լազըմ լարը: Կէճէ լամ-պալարըն ըըզընտան կէօզլէրի մուհաֆագա էտիպ պիր կէօլկէլիք գօնուլա պիրլի: պէօյլէճէ տահա չօգ իշ կէօրիւլիւք վէ կէօզ տահա ուզուն եաշար:

4. Թէգուլի ճիհէթինէ կէլինտիքտէ թէ'էօթիւֆ օլունաճագ պիր հալ տըր քի պու տա"իրէ իխթի-օա քէօպ էյլէմիշ էլլէրէ կէշմէտիքտէն մա'տա չօգ եէրտէ էսքի զէմանտան գալմա օթճուլար վէ գօճա գարըլար էլինտէ գալմըշ տըր: Պուշլարըն 'իլլէթին նէվի, թապի'աթը, էօպապը հագգընտա հիշ պիր թէօավուրը օլմատըղը, նէզաֆէթին է-հէմմիլէթինի պիլմէտիլի շէօյլէ տուրսուն, էլլէրինի եըզգամագ գահէթինէ պիլէ կիրմէյէն քիմսէլէր օլուպ, էօնլէրինտէ պուլունան էսքի գապ վէ ֆին-ճանլար իշինտէ տէֆօզիթօ օլմուշ թօզ վէ եազ-

լարը, իշի կէօրիւնմէզ շիշէլէրտէքի քուլարը, հէ-ման էօնլէրինէ կէլէն կէօզլէրին իշինէ պիլա ֆարգ տօլտուրուլար: Պու թէտավիտէն ֆա"իտէ կէօր-միւշ գանն էտէնլէր պիլմիշ օլմալը տըրլար քի օլ ֆա"իտէի նաթուրատան կէօրտիւլէր: վէ չօգ տէֆ'ա պու թէտավի նաթուրանըն իշինի եա կէճիք-տիրմիշ եա պօզմուշ տըր: Էմին թարիգ պալատէ գիք օլունան նէզաֆէթ գա"իտէլէրինի իօթիմալ էտէրէք, նիզամի պիր թապիպէ միւրաճա'աթ էյ-լէմէք տիր: Հիշ տէյիլ իօէ եիւզ տիրհէմ քըճագ քու իշինէ իքի տիրհէմ Աօիտ Պօրիք գօլուպ էրի-տիպ, կէօզիւ իքի սա'աթտա պիր պու քըճագ Ա-օիտ Պօրիք սուլու իլէ պանեօ էյլէմէլի: Էվտէ գուլանըլան նիշէ գօճա գարը 'իլաճլարընտան պիւսպիւթիւն իճթինապ էյլէմէլի: Պիզ կէօզիւն իշինէ հիշ խաթրա կէլմէյէն վէ մի'տէ պուլանտը-րան նէօնէլէրին գօնուլարընը միւշահէտէ էյլէ-տիք:

5. Պու միւնառէպէթլէ Աֆ Սու վէ Գուր Սու տէնիլէն 'իլլէթ հագգընտա տախի պիր գաշ քէօզ քէօյլէմէք իօթէրիզ: Կէօզ թըպզը ֆօթօկրաֆ մաքինասընա պէնզէր քի, անըն էօնիւնտէքի ճամ եէրինէ, կէօզտէ էօնէ տօղրու պէօյիճէք մէր-ճէմէք պէօյիւքիւլիւնտէ վէ օ շէքլտէ իքի թա-րաֆը մուհատտէպ (եուլմուլ) շէֆֆաֆ պիրլօր կի-պի պիր մատտէ վար տըր, պուլա Րուքուլէթի Պիլլէլէն տէնիլի քի, վազիֆէթի զիյայը արգատա թօփլամաղա եարտըմ էթմէք օլուպ, իխթիյարըզ քէպէպինտէն շէֆաֆլըղընը զայպ էտէրէք գաթը-լաշըր վէ կէօզիւն օրթաթընտա պէյազ նօզթա կի-պի կէօրիւնիւպ պաօարա ման'ի օլուր: Իշթէ Աֆ Սու պու տըր քի, աղըրօզ վէ եավաշ եավաշ մէյ-տանէ կէլիլ: Գուր Սու իօէ կէօզիւն կիւլլէթինտէ վէ քէօքիւնտէ վէ գաշըն ալթընտա պիր աղըր իլէ պաշալարպ տէվամ էաէր, կէօզիւն կիւլլէթի գաթը-լաշըպ, օրթա պէպէլի աշըլըր վէ իշէրիթի պէյազ տէյիլ, Կէշիլ կէօրիւնիւք: վէ էնճամ կէօզ կէօրմէզ օլուր: Էվլէլէթինտէ պէքլէմէլի տիր քի օլ մատտէ էյիճէ պէյազլաշըն, օօնրա կէօզիւն էօն ճամընըն (գարնիյէթ իւլ այն) պիր թարաֆը քէօիլէրէք, օլ մատտէ տըշարը չըգարըլըր վէ կէօզ կէօրիւք: օօնրաքինտէ իօէ վազթ կէշիրմէյէ կէլմէզ, տէրհալ 'ամէլիյաթ վէ թէտավի իլէ կէօզիւ գուրթարմաղա տա'յ էտիլմէլի տիր:

Պա'զը քէօյտէն քէօյէ, գաօապատան գաօապայա կէզէն վէ Գըրլանկըճ տէնիլէն պիր թաղըմ կէօզ աշըճըլար վար քի, օլ պէյազ մատտէյի կէօզտէն չը-գարաճագ եէրտէ էլլէրինտէքի օրվրի տէմիր փար-չաթընը կէօզիւն իշինէ սօգուպ, անը պիր թարա-

Փա երթելէյորլար. պէոյլէճէ կէօզ հէման օլ տա-
գիգէ իչիւն կէօրիւպ փարմազարընը սայըյօր, վէ
պիգիմ կէօզ աչըճը՝ մէճիտիյէլէրի ալըպ սափուշը-
յօր իռէ տէ, պիր իքի կիւն սօնրա, օլ մատտէ
կէօզիւն իչիւնտէ պիր թաչ եա տէմիր փարչաօը
եա էճնէպի պիր մատտէ կիպի իլթիհապ հասըլ է-
տէրէք, ալլար իլէ սանճը, աղըրլար վէրիպ, կէօզիւ-
խարապ էտիյօր. պէօյլէճէ խարապ օլմուշ եիւզլէր-
ճէ կէօզլէր կէօրմիւշ իղ. պէօյլէլէրէ ալտանմալը-
նըզ, վէ տօթլարընըզ ալտաթմայընըզ:

Ք. ՄՈՒԳԻՆ ԻՆԹԻԳԱՏՐՆՏԱՆ ԽՐԻՍԹԻՅԱՆԼԳԻ
ՆԵ՝ ԻՍԹԻՖԱՏԵ ԷԹՄԻՇ ՏԻՐ

(Մարգէն էֆ. Օ. Գեւորէն, Նի- Հեյլը, Արեւիկէ-)

Ինթիգատ քէլիմէսի էն պախթօըզ պիր քէլիմէ
տիր. Անըն աօլ մա՛նաօը 'ալէլ'ումուսմ եանլըլ եա
խաթա պուլմագ, վէ տօղրու օլմայան իթիրազաթ
մէյտանա կէթիրմէք տէյիւ անյալըմըլ տըր. Լաքին
քէլիմէնին աօլ մա՛նաօը պէօյլէ տէյիլ տիր. Մէք-
թէպտէ մու'ալլիմէր պիգի ինթիգատ էտէրլէր իտի
իսէ, հիշ զանն էտէմէյիզ քի, անլէրին ֆիքըրի պիգ-
տէ պիր եանլըլ պուլմագ, վէ պիգի մահգուն գըլ-
մագ իտի. անճագ մագսէտլէրի պիգի տահա քեա-
միլ գըլմագ, վէ տահա իւսթիւն պիր մէվգը'յէ կէ-
թիրմէք իտի. Հազիգի ինթիգատ հազիգաթը
մէյտանա կէթիրմէք պապընտա ֆիքըրին էն նէճիպ
պիր 'ամէլի տիր:

Գէզալիք Ք. Մուգատտէսին խալիս վէ պիղա-
րագանէ ինթիգատը, տու'ա էթմէք գատար բու-
հանի պիր 'ամէլ օլա պիլիւր:

Պիր վազթ վար իտի քի, Ք. Մուգատտէս պիր
'իլմ քիթապը տէյիւ տախի 'ատտ օլսէնօւր իտի.
վէ իշթէ օլ միւնասէպէթլէ իտի քի, Գալէլիօս
Տիւնեա տէօնիւյօր տէտիյի իչիւն հիւքմ օլսէնտը.
Լաքին սօնրա Կալփին «Մուվօէս պիր է'լի 'իլմ ի
հէյ'էթ տէյիլ իտի, վէ 'իլմ ի հէյ'էթ հազընտա
չօգ պիր շէյ պիլմէյէրէք եազտը» տէտի. Կալփինէ
հէմ'աօր օլան Պարօնիօս տախի «Ք. Մուգատտէս
սէմավաթըն նաօըլ կիտէր իտիյինի տէյիլ, անճագ
սէմավաթա նաօըլ կիտիլիւր իտիյինի թալիմ էտէր»
տէյիւ պուլսըրու:

Օն սէքիզինճի 'աօրըն իպթիտալարընտա 'իլմ ի
թապագաթ իւլ արզ իլէ Ք. Մուգ. արաօընտա է-
փէյի պիր միւսատէմէ գուհօւր էյլէտի. վէ հէր
նէ գատար գայա թապագալարընըն իլան էյլէտիյի
հազիգաթլար գապուլ օլսէնուպ, «Ագչամ վէ սա.
պահ օլտու» տէյիւ զիքը օլսէնան կիւնիւն պին-
լէրճէ սէնէլէրէ միւսավի օլտըլը չօղլար թարա-
ֆընտան գապուլ օլսէնմըլ իսէ տէ, տահա փէք չօգ

ֆիքըլէրտէ օլ կիւն 24 սա'աթլըզ պիր կիւն տիր.
Պա'տէհու Տարփինին Թէքեամիւլ գալըլ խայ-
լի միւպահասէյի մուճիպ օլսուպ, ինսան վիւճուտի-
նին օլ գա'իտէյէ իթթիպա՝ էտէր իտիյի հիշ տէյիլ
միւթէ'ալլէմ օընֆ թարաֆընտան գապուլ օլսէն-
մըլ տըր:

Էկէր պիր շէյ հազիգաթ իսէ, օ՝ քէնտինին
հազիգաթ օլտըլընը իսպաթ էտէճէք տիր. անըն
իչիւն գօրգու եօգ աըր. վէ Ք. Մուգ. տէ հէր նէ
քի իւահի իսէ, օ ինսանիտէն թէֆրիգ օլսէնաճագ
տըր, վէ հէր քէս շօլ Սամարիալլար կիպի տէյէ-
ճէք տիր, «Ինսանմամըլ արթըզ սէնին սէօզիւնէ
մէպին տէյիլ տիր, զիրա պիգ քէնտիմիզ իշիթտիք,
վէ տիւնեանըն իշլաօքեարը Մէսի հազիգաթէն
պու իտիյինի պիլիւրիզ» իլհամտա թէրագըզ պու-
լունտըլընը հէր քէս գապուլ էտէր իսէ տէ, եինէ
տէ Գիթապը Մուգատտէսին ճիւմէ գըսմարը-
նը 'այնի սաթի իւզէրինէ գօյմաղա, վէ ճիւմէ-
սինէ 'այնի նուֆուզու վէրմէյէ խուսուօսի պիր
մէյլ պուլունտըլը տախի պիր հազիգաթ տըր.
Գրիստոօըն քէլամարը նէ գուվլէթի հա'իզ իսէ,
չակիրտլէրինինքի 'այնի գուվլէթէ մալիք տիր, մու-
'ալլիմ վէ չակիրտ ֆարգը քիւլլիյէն միւնտէֆի օլմըլ
տըր տէնիլիւր. չիւնքի ճիւմէսինէ իլհամը իւահի թէս-
միյէ օլսէնմուշ տըր. Թալիմաթընը արատա պիր
Ա-եհ-բէրտէ օգուտուղըմըլ Տր. Գլարքըն էֆքեա-
րընճա, «Էկէր չակիրտլէր քէնտի թահրիւրաթլարը-
նըն էֆէնտիմիզին քէլամարը գատար իւսթիւն
'ատտ օլսէնաճագընը պիլսէլէր իտի, պէլքի հիշ
պիր շէյ եազմագըլղա թէչէպպիւս էթմէյէճէլէր
իտի» իշլաօքեարըմըլըն «Տիւշմէնլէրինիզի սէ-
վինիզ, օրգէ պէտ տու'ա էտէնլէրէ խայր տու'ա
էյլէյինիզ» տէյիւ օլան միւպարէք էմրի իլէ 109ն-
ճը մէզմուրըն արասընտաքի ֆարգ 'ազիմ տիր.
«Սէմավաթտա օլան փէտէրիմիզ քեամիլ օլտը-
ղը կիպի, օրգ տախի քեաֆֆէի հարաքեաթընըզ-
տա քեամիլ օլսէնըզ» այլթինի գապուլ էյլէմիշ
օլան պիր միւ'մին՝ պուլըն Վա'ըզ քիթապընըն
նէ զիյատէ ալիհ, նէ տէ զիյատէ ֆաթըզ օլմա-
մագ հազընտա օլան թալիմիւնտէն նէ տէրէճէ
եիւքեք օլտըլընը գօլայ կէօրէ պիլիւր:

Հազիգի ինթիգատը քիմ էթտի պիլի'րմիօինիզ.
Եհնուտի թալիմաթընտան փէք եիւքսէք օլան
ախլագի վէ բուհանի պիր 'էօմը միյարը իլան էյ-
լէյէն Գրիստոօ. «Միւթէգատտիմինէ շէօյլէ վէ
պէօյլէ էթմէյէսին տէնիտիյինի իշիթտինիզ. լա-
քին պէն օրգէ տէրիմ քի» տէյիւ օլան նուֆուզ-
լը սէօզլէր իլէ Գրիստոօ քէնտինի էն պէօյլէք
պիր միւնագիտ տէյիւ տիւնեայա իղհար էթմիշ

տիր: Հէյքէլ 'իպատէթինին ճիւղմանի օլտուղընը, վէ չէրի'աթըն իսէ՝ ղայր ի քեաֆի օլտուղընը Առաքեալ թէ՛քիտ էյլէմէքլէ խրթթիյան հիւրթիյէթինէ կիւղէլ պիր նիւմունէ կէօթթէրտի: Իլահի փէյղամ՝ ինսանի 'սունսուրլար իչինտէ թազտիմ օլունմըլ տըր: Պու սէմալի 'աթիյէյէ թօփրազ գապլար իչինտէ մալիք իզ:

Իմտի Բ. Մուգ.ին ինթիգատընտան նէ՝ իսթի. ֆատէմիզ օլմուշ տըր, եա օլապիլիր:

1. Իմանըմըզըն պինասը հարֆտան գալտըրըլըպ, ըուհ իւզէրինէ վազ՝ օլունուր: Պիր վազթ տինի նուֆուզ քիւլլիյէն քիլիսէտէ տիր տէնիլիր իտի: Լաքին կէօրիւլտիւ քի, քիլիսէ եանըլա պիլիր: Պու նուֆուզ Բիթ. Մուգատտէսին հարֆընտա տա տէյլ տիր, չիւնքի անտէ տէ եանըլմազըզ օլապիլիր: Պիւթիւն նուֆուզ՝ աթլա եա. նըլմայան Ալլահտա տըր, Բրիստոստա տըր, վէ սէնին 'ազլ վէ զամիրինին անըն իլէ օլան 'ալա. դասընտա տըր: Բիլիսէ վէ Բ. Մուգ. սանա եարտըմ էտէրլէր, վէ քէնտի նուֆուզլարընը օլ եա. նըլմազ օլան Ջաթտան ալըրլար:

2. Բ. Մուգ.ին ինթիգատըն՝ անը էյի անլայա պիլմէք իչիւն, անը միւնէտտէտէն մէշգ ու միւթալա'ա էթմէքլիյէ պիլի սէվգ էտէր: Բ. Մուգ. պիւթիւն տիւնեայը իրչաւո էտէնէք օլան 'ազիմ հազիգաթլարը չամիլ տիր. անլէրի արայըպ պուլմազ լազըմ տըր: Ագտէմէն ալթուսն վէ ճիւրիւֆին ֆարզը եօգ իտի: Լաքին չիմտի տիւնեանըն էն զիյատէ միւնթաճ օլտըղը չէյ ռաֆի ալթուսն, եա'նի հազիգաթ տըր: Վա'ըզ անը արայըպ պուլմալը տըր: Պու հալ վա'ըզըղը թա'գիզ վէ թէնիլ էտէր: Օտոդրուտան հարֆըն արգասընտա պուլուսն Ալլահ իլէ 'ալազա էտէր:

3. Բ. Մուգատտէսին ինթիգատը թէպէտտիւլ էթմէյէն էպէտի հազիգաթլարը մէյտանա չըգարմըլ տըր: Ինթիգատ փէտէր Ալլահ օլան իմանըմըզա տօգունամամըլ տըր, միւ'մինին Բրիստոս իլէ օլան միւչարէքէթինի սէնա էյլէմիշ, վէ Իպն իւլ ինսան վէ Իպն Ուլլահ օլան Ջաթըն լէքէօիզ 'էօմրիւնէ հայրան գալմըլ տըր:

Գորգմա, էյ տօթթուս, ինթիգատ իլէ Բիթ. Մուգ. մանվ օլմազտա տէյլ տիր: Յօլլան քիթա. պընա մէնազի, Յօթ քիթապընա իսթի'արի ռուրէթտէ եազըլմըլ պիր չէյ մի տէնիլիյօր: Իմանըն սարօրլմաթըն, անլէրտէքի հազիգաթլար պազը տըր: Տիւնեայա օլան իլահի մուհապպէթին միւթտէսի, իսլաքիւրըն թէնէսթիւտիւ, Անըն խաչ իւզէրինտէքի քէֆարէթի, զըյամը, էօլմէմէզլիք իւմիտի. պուլլար մութլազ հազիգաթլար տըրլար:

Անլէր սարօրլմազլար, գայա իւզէրինտէ տուրմազտա տըրլար, վէ սէնին իչիւն պաշլընա լազըմ օլան տա անլէր տիր:

ՅՈՒՆՎԱՐ 1 ՏԵ ՓԵՍԵՏԻՆԱՍԱ. ԿԻՒԼ ՎԵ ԶԻԶԵՔ
ԶԻՅՆԵԹԻ

Փէսէտինա ճէնուպի, Գալիֆօրնիտա Սիէր-րա-Մատրէ տաղլարընըն էթէյինտէ Լօզ Էնճիլը շէնրինին 11 միլ չըմալի շարգընտա էն ճալիպ մէնգարէյի հա'իզ էլեէվմ 22,000 էհալիթի պուլուսնան պիր գաթապա տըր: Մէվզը'ի ռաթհ ը պահրտան պին այագ եիւքօէք օլուպ, հէր մէվսիմտէ եէշիլ չիւքիւֆէզար իլէ գափլը եազըն թէփէլէր իլէ մուհաթ տըր: Գըշ մէվսիմիտէ Ամէրիգանըն շարգ վէ մէրքէզի ռօղուզ շէնրլէրինտէն, տա'իմի պահար հա. վաթը պուլուսնան Գալիֆօրնիյայա թօփլանան պինլէրճէ զիյարէթճիլէրին զըսմը ազամը Լօզ Էնճիլը ճիհէթինտէ սաքին օլուպ, էնիլ քէյֆ վէ ռահիպ ի օէրվէթ օլան զէվաթ Փէսէտինա կիւլիւսթանընա թէնէմմ'իւ էտէրլէր: Իչպու գաթապա տա եիւզլէրճէ միւքէլլէֆ էպնիյէ վաթ իսէ տէ, պուլրատա եաշայան եիւզ գատար միւնսէրլէրին կէնիշ պաղչէլէրի տէրօսինտէ միւզէյեէն գօնազլարը վէ Օթէլ Կրին, Մէրիլէնտ վէ Րէյմընտ նամ իւշ մէշուր օթէլլէրին տիլքիւշա մէնգարէլէրի ինսանը հայրէթտէ պրազըրլար: Մահալը մէզքիւր Գալիֆօրնիտանըն թաճը 'ատտ օլունուպ, միւնսէրլէրին իսթիւրահաթ կեաճը տըր, վէ սէքէնէսինէ նիսպէթէն տիւնեանըն էն գէնկին քէօշէօի սայըլըպ, օն գատար էն կէնիշ պանգալարը վէ պիր ուֆագ չարշուօը վար տըր: 25 օէնէ մուգատտէմ իսէ 391 էհալիթի վէ անճագ պիր չիլինկիր տիւքքեանը վար իտի:

Սէնէնին իւք կիւնիւնտէ պու գաթապանըն չիչէք տօնաթմա տտէթի օլուպ, պու տէֆա 17նճի Րէօ'ի օէնէ ի տէվրիյէօի այլար մուգատտէմ իլան օլուսնուպ, մէյտան ը բէգապէթտէ պիրինճի տէրէնէյի զազանան պին տալէր միւքեաթաթ վէ ռա'իլ տէրէնէլէրէ ֆարզը մէպլաղլար վէրիլէնէյի վա'տ օլունմըլ իտի:

Միւնսէրլէր, մէշուր օթէլլէր, պէօյիւք մէքթէպլէր վէ կէնիշ զուպլար թարաֆընտան կիւլլէր հազըրլանմազտա օլուպ, նիչէ շէնրլէրտէն պինլէրճէ քիչիլէր կիւնիւն կէլմէսինէ սապրօզ հալտէ պէքլէմէքտէ իտի: Սէնէ պաշլընտան 4 կիւն էվլէլ վուգու' պուլան ռօղուզ վէ ֆէրտասը ռապահը ուֆուգտաքի կէօրիւնէն գար իլէ աղարմըլ եիւքօէք թէփէլէր Փէսէտինա պաղչէլէրինտէ եէշիլլէք պիլէ պրազմամըլ իտիյինի զանն էթտիրմէքտէ իտի իսէ տէ, մու'այեէն կիւնիւն սապահը շմէնտըֆէր գա.

Թարւարը, էլէքթրիկ արապալարը, օթօմօպիլ հայ-
լը վէ հիւզլէրճէ պայտիզըլար իլէ պէօյիւք պիր իզ-
տիւամ փէսէտինայա ճէմ' օլուպ, 60,000 էհալի
սօգազլարը տօլտուրմուշ իտի:

Իլք նազարտա կէօրտիւլիւմ պա՛ղը էպնիյն վէ
մաղազլարըն կիւլլէր իլէ գափատըլմըշ տիվար-
լարը զայէթ խօշ իտի: Սօգազլարըն թէլէկրաֆ,
թէլէֆօն տիրէլէրինին եէշիլ հափրազլար, կիւլլէր
վէ հիւզլէրճէ պայրազլար իլէ սարըլմըշ հալի հիշ
պիր չիչէյին զա՛յ օլմամըշ իտիյինի էհալիյէ միւս-
տէ էյլէմէքտէ իտի: Կիւն զայէթ փարազ օլուպ,
կիւնէշին սընազ փերթէվլէրի սօղուգ շէհրլէրտէն
գալըն էլպիտէ վէ քիւրքլէր պիւրիւնէրէք կէլմիշ օ-
լան նաղիք հանըմ վէ քիւպար էֆէնտիլէրի սօյու-
նուպ, հազլըգ իփէք էլպիտէլէրի իլէ լապիտ օլմաղա
մէնգուր էյլէմիշ իտի:

Էյլէնտէն պիր սա՛ւաթ էվվէլ շէհրին մու՛այեէն
սօգազլարընտան կէլմէք իւզրէ հազըրլանմըշ օ-
լան կիւլ ալայը հարաքէթ էյլէտի: վէ սօգազլարըն
օրթալարը փօլիօլէր վաօըթաօը իլէ աշըգ սազլա-
նարազ, օրատան ահէսթէ ահէսթէ կէլմէքտէ օլան
'աճա՛իպ գաթարը՝ սօգաղըն իքի թարաֆընը տի-
վար կիպի գափաթմըշ օլան գալապալըգ հայրէթ
իլէ սէյր էյլէմէյէ պաշլատը:

Իշպու կէշիտ 2½ սա՛ւաթ սիւրիւպ, գաթարտա
կէօրտիւլիւմ հիւսն վէ զէրաֆէթի գալէմիլէ նազը
էյլէմէքտէն քիւլլիլէն աճիգ իսէմ տէ, ֆիքրիմտէ
գալան պա՛ղը շէլլէրի մուխթաօարէն գիքրէտէյիմ:

Միլսոնէրլէրին՝ իւզէրի աշըգ օթօմօպիլ արապա-
լարը գըրմըզը, մօր, փէնպէ գարանֆիլ չիչէ-
յի իլէ գափը օլուպ, իչէրիսինտէ մէլայիք կիպի
կիյմիշ վէ չիչէլէր իչէրիսինտէ կէօմիւլմիւշ պա-
քիւրէլէր օթուրմուշ իտի:

Կառապանըն Ալթատինա Նօ՛մ ճիվարընտաքի
միլսոնէրլէր վափօր շէլլինտէ պիր պէօյիւք արապա
թէգեին էյլէմիշ իտի: Իշպու վափօրըն սէրէն տի-
րէյի խաս կիւլ, տըշարը թարաֆը մօր մէնէքշէ,
իչէրիսի պէյազ զանպազլար վէ րէնկեարէնք չի-
չէլէր իլէ գալիլանմըշ օլուպ, իչէրիսինտէ 15 գա-
տար թա՛իֆէ էլպիտէի կիյմիշ չօճուզլար վար
իտիլէր:

Պէօյիւք գըզլար մէքթէպի թարաֆընտան տօնա-
տըլըպ, կէշիտին օրթա գըմմընտա կիտէն պէօյիւք
պիր օթօմօպիլ արապա 50,000 գարանֆիլ չիչէ-
յի վէ կիւլ շօնչէլէրի իլէ սարըլմըշ օլուպ, զիյնէ-
թին րէ՛իսէսի օլան գըզ վէ տիկէր 12 գըզլար
զայէթ կիւղէլ պէյազ էլպիտէլէր կիյմիշ օլարազ
օթուրմուշ իտիլէր: Պու 12 գըզլարըն էլլէրինտէ
12 գըրմըզը իփէք ուզուն չէրիալէր պուլուսուպ,

ուճլարընը արապանըն իքի թարաֆընտան հիւրիւ-
յէն պէյազ վէ գըրմըզը կիյմիշ կէնճլէրէ րապթ
օլուսմըշ կէօրտիւմ: Իշպու արապատաքի չիչէք
վէ կիւլ իշիւն 210 լիրա սարֆ օլուսմուշ իտի:

Պիր տէ տէօրթ աթլար իլէ չէլիլէն իքի թէ-
քէրլէլի վէ էօքի Մըօըր ֆարաւոնլարըն
հարըշ արապաօը աթլարը թըրնագլարընա գա-
տար կիւլլէր թագընմըշ վէ արապատա պահար
իւսհը չիչէլէր արաօընտա իֆթիխար վէ շէրէֆ
իլէ օթուրմուշ օլարըշ հալտէ կէլմէքտէ իտի:

Սա՛իւր պիր կէնիշ արապա եէշիլ հափրազլը
տալլար վէ հապանի չիչէլէր իլէ տօնատըլմըշ օ-
լուպ, էօքի Ամէրիգանըն վահշիլէրի հէյ՛էթինտէ
պիր թագըմ գըրմըզը առէմլէր թութազլարը
պիր պէյազ առէմի աղաճա սարըպ, թանթանա իլէ
զիյաֆէթէ կէօթիւրմէքտէ իտիլէր:

Եանղըն ալայը վէ սա՛իւր օթէլլէր թարաֆըն-
տան պիր չօգ հայլըլար պիւնլէրճէ կիւլլէր իլէ
թէգեին էտիլմիշ, վէ պէօյիւք պանտա մուզիլլէրին
խօշ մագամլարը տէրէլէրտէն վէ չօլ կիւլիւսթան
թէփէլէրտէն աքօ էյլէմէքտէ իտի:

Նէթիճէ ի քէլամ, 'էօմրիւմտէ խայալ էտէմէտի-
յիմ վէ իլք տէֆ՛ա օլարազ գըշ մէվսիմիտէ կէօր-
տիւլիւմ պու քիւլլիլէթի կիւլ վէ չիչէյի, պա-
խուսուս պէօյիւք իզտիհամըն էնզարը թէմաշա-
սընը աօլա ունուստամայաճաղըմ:

ԼՕՂՈՅԻՍ ԱՂԱԳԱՇԵԱՆ

Լօզ Էնճիլըա, Բալիֆօրնիա, Ամէրիգա

ԻՂԱՆ

Գաղա՛նի Գիւղէյիւս-Էիւն, Աւաղ-Էիւն և Երէյ-
նալիյիւս-Էիւն, ՓՐՕՅ. ՊՈՅՏ ԼԷՅՆԸՐՏ: Թարգմա-
նեց Անզղիւրէնէ Սամուէլ Գ. Վարժապետեան:
Կ. Պալիս, Տպագր. Յ. Մատթէսեան 1905. Պու
248 սահիֆէտէն իպարէթ պիր քիթապ օլուպ,
հիւսն ի թապի՛աթ վէ սըհէթ գալա՛իտինէ 'ալա-
գատար օլան միւֆիտ վէ ճալիպի մէրազ իֆատէ-
լէրլէ տօլու օլտըղը ճիհէթլէ հէր սիննտէն վէ հէր
ճինստէն չախուարըն միւթալա՛սընա տէլէր: Մա-
հալը ֆիւրուխթը Ֆինճանճըլար Լօգուշընտա Յ.
Մատթէսեան մաղաղաօը, Նօ. 27. Պալէնց քի-
թապխանէսի վէ Պայալ Հաուս, Նօ. 16 տըր:
Ֆի՛աթը 8 զըշ. օլուպ, 10տան զիյատէ ալանլարա
100տէ 15, վէ 50տէն զիյատէ ալանլարա 100տէ
20 իօգօնթօ էտիլէր:

Եարըն կէնճլէրին տու՛ա մէճիսի ալաթ. սա՛ւաթ
Յտա Դուճգափուտա Րէսթտէ ին՛իզատ էտէճէք
տիր:

ՇՈՒՂՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

1906, 48/34 Մարտ

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տերխա՛սաբեթ. Կէչէն ձիւմ'ա կիւնիւ Շէհր է. մինի ըլտվան փաշա Հայտար փաշա թրէնիյէ Կէօզ Թէփէյէ կիթմիշ, Թրէն տուրադգտան սօն-րա, վազօնտան էնիպ քէօշլէրինէ կիտէր իքէն, սթաօիօն էօնիւնտէքի ատէմէր արասընտան Ծ քիշի իլէրիլէյէրէք, իքիսի րէփօլվէր իլէ ըլտվան փաշանն իւզէրինէ աթէշ էթմէյէ պաշլամըլար: ըլտվան փաշանն հարալանարագ խաթթըն խէն-տէքի իշինէ հօւվարլանմասը իւզէրինէ ճանիլէր ֆի-րար էյլէմիշլէր իսէ'տէ, Նիհայէթ մէ'մուրիյն ի զապը-թա թարաֆընտան տէրտէսթ էտիլմիշլէր տիր: Ճանիլէր վանլը Անմէտ իլէ րէֆիգի Մէհմէտ, Պէ-քիր վէ էմին վէ Ապաուլլահ նամ շախար տըր-լար: Պէտէրհանիլէրտէն 'Ալի Շամիլ իլէ 'Ապտ իւր Րէզագ նամ շախարըն մէրհօւմ ըլտվան փաշայա գարըն պէօլէտիլէրի շախսի 'ատալէթ իլնասըլէ քէնտիլէրինի թէրթիպ, վէ թահրէք էյլէրէք, քէյֆիյէթ ի գաթլը պէրվէհի մուհարրէր թէ-օաւվուր վէ թաօմի' իլէ իճրա էթտիթաթլէրի ճանիլէրին քէնտիլէրինտէն վօւզու' պուլան ի'թիրաֆլարը ճիւմէօինտէն օլտըղը կիպի, գա-թիլլէրտէն տէօրաիւնիւն 'Ապտ իւր Րէզագըն խըտմէթքհարանընտան պօւլունմասը, վէ 'Ալի Շա-միլին տախի անլէրին ֆիշարլարընը գօլայաշտըր-մասը, վէ սիւհարընը գապըթա մէ'մուրլարընըն էլլէրինտէն ալմասը քէյֆիյաթը տա 'գահրէ չըգ-մըշ տըր: Կէրէք մէրգու' 'Ալի Շամիլ իլէ 'Ապտ իւր Րէզագըն վէ կէրէք պա'զը հէմփալարընըն ճիւմէօի մէհլիս ի մախուսը զիւքէլանա վէրիլէն գարար իւզէրինէ, փայիթախթը սալթանաթը սէ-նիյէտէն թէպիտ գըլընտըղլարը, ճանիլէրին տախի մուհաքէմէ վէ ճէգա ի քէզալարը թէրթիպ էտիլ-մէք իւզրէ հէյէթ ի իթհամիլէյէ թէվտի' էտիլտի-սի խապէր ալընմըշ տըր: ըլտվան փաշանն տէֆնի ձիւմ'ա էրթէօի կիւնիւ իճրա օլունմուշ տըր: ըլտվան փաշա էօպագ մաթպու'աթ միւտիթի Նիւզհէթ էֆէնտինին մախուսը իտի: 1268 թարիխինտէ Տէրիօա'ատէթտէ սողմուշ, վէ 1308 սէնէսինտէ Շէհր էմանէթինէ թա'հին էտիլմիշ իտի: Միւթէվէֆֆանն հէրինէ էօ-պագ Պէրուլթ վէ սապըք իրաւալէնտիկեար վա-լիօ Րէշիտ փաշա, վէ Րէշիտ փաշանն հէրինէ իրաւալէնտիկեար վալիլիլին տախի տիվանը

մուհաքէպաթ րէ'իօի Թէվֆիգ պէյ էֆ. թա'հին պուլուրըլմըլար տըր:

Վիլայեթ Ե Շահանէ. Հիճագ տէմիր հօլու խաթ-թընտա իօթիխտամ էտիլմէք իւզրէ, 6նճը օրտու ի հիւմայուն էֆրատը ճէտիտէօինտէն 3,500ինին ինշա'աթ մահալլէրինէ ի'զամը, վէ էսնա ի րանտա հէր վէհիլէ էօպագը իօթիրահաթլարընն թէ'մի-նի ֆէրման պուլուրըլմըշ տըր: Իշպու խաթթըն պիր սէնէյէ գատար իթմամը ինշա'աթը էսպապը-նըն իօթիհալը իրատէ ի սէնիլէտէն պօւլունմաղ-լէ, Ատանա վալիօի Պահրի փաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան հէման օուրէթի մախուսէտէ պիր գօմիօիօն թէշքիլ օլունմըշ, վէ միւշարիլիս 14 պին քիւսուր ղուրուշտան 'իպարէթ օլան պիր մա'աշ-լարընը թէպէրրիլէքէն թէրք ու ինտա էյլէմիշլէր տիր: Պու խուսուստա Մա'մուրէթ իւլ 'Աղիգ, Հա-լէպ, Տիշարպէքիր վէ Սիվաօ վիլայէթլէրինէ տա-խի պիրէր գօմիօիօն թէշքիլ վէ միւլհագաթը վի-լայաթա թէպիլղաթը լազըմէ իֆա օլունմըշ տըր: Սիվաօ վիլայէթինտէ թէշքիլ օլունման գօմիօիօնն իլք իճթիմա'ընտա վալի փաշա հազրէթլէրի թա-րաֆընտան թազօիթ օուրէթլիլէ վէրիլմէք իւզրէ, պու քէրրէտէ 20 պին ղուշըն տահա ինտաթը թէ'-մին էտիլմիշ, վէ Թօգաթ մութաօարըքը պիր մա'աշընը թազօիթլէ վէրիլմէք իւզրէ ինտա էյլէ-միշլէր տիր: —Մըխալըճ գառապաօընտաքի իփիլք վէ խալի ֆապրիգաթը ճիվարընա պիր շայագ վէ չուխա ֆապրիգաթը ինշաթը, վէ ալաթ ու էտէվա-թընն կէօմրիւք րէսմինտէն իօթիսնասը թէգար-րիւր էյլէմիշ տիր: —Կէչէն հաֆթա իզմիրտէն մէմալիք ի էնէպիլէյէ 25,400 քիլօ վէ 1,231 մէթ-րօ խալի, 418 պին հօւմուրթա, 2,028 քիլօ հէլ-վա, 1,968 քիլօ աֆիօն, 14 843 'ատէտ էլվան մէ-շին, 7,193 քիլօ հափրագ թիւթիւն իխրան օ-լունմըշ տըր: —Սիւրիա վալի ի ճէտիտի Շիւքրի փաշա Շամը Շէրիֆէ հէթիշմիշ տիր: —Նաֆա ի-լէ Նըուսաղէմ արաօընտաքի շմէնտըֆէր խաթ-թը՝ թէրազըլաթը թիւճնարիլէնին հուսուլէ կէլմէսինտէ ֆէվզէլ'ատէ թէ'սիր կէօթէրմիշ տիր: Էլիէվմ Նըուսաղէմ իլէ Նապուս արաօընտա հա-փըլմագտա օլան շօսէ 'անգարիպ խիթամ պօւլա-ճագ օլուր իօէ, իլլէնմէյէրէք խալի գալմըշ օլան երէզպինլէրնէ տէօնիւմ արազինին ի'մարը գօլայ-լաշաճագ տըր: Շու արալըք Նըուսաղէմ իլէ Բեթ-լիհէմ արաօընտա պիր պօւլալը թրամվէ թէ'սի-օի տախի թէօաւվուր օլունըյօր: —Նաֆա էհա-լիօի պիր գաշ սէնէ իլլինտէ իքի գաթ արթմըշ, վէ արազինին գըլմէթի տախի օ նիօպէթտէ թէ-գայիւտ էթմիշ տիր:

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Ինկլիմերս . Մարտ 19-րդ փրէնս վէ փրէնսէս տը Կալ՝ Հինտիսթանտաքի սէյահաթլարընը խիթամա էրտիրմիշ, վէ Ինկլիթէրոյա ավտէթ էթմէք իւզընէ, Գարաչի լիմանընտա վափօրա բաքիպ օլմուշլար տըր : Թայֆըն անլէրէ բէֆագաթ էթմիշ օլան մուխապիրի Կալկաթատան եազտըզը պիր պէնտտէ տէյօր քի, ճէօրթ ալտան զիյատէ պիր միւտտէթտէն պէրու հէր կիւն կէօզիւմիւզ էօնիւնտէն կէչէն պինլէրէ մէնազիրի պէտիէյի թահրիւրէն վաֆ ու թա՛րիֆ էթմէքիւք պէնճէ նէ գատար իւմիտօիզ պիր իշ օլտըզընը թագտիր էտիյօրըմ : Պօմպէյտէ գարայա չըգմալարընտան Գարաչիտէ օէֆինէյէ բաքիպ օլտըզլարը զէմանա գատար փրէնս վէ փրէնսէս տը Կալ՝ օէֆէր էսնասընտա 8,000 միւ Եօլ քէսմիշ, վէ Կալկաթատան Բանկուէն ազիմէթ, վէ օրատան Մատրասա 'ավտէթ իշիւն պահրէն տախի 2,000 միւ Եօլ գաթ՝ էթմիշլէր տիր, վէ կէրչի տէվր ու օէյեհաթլարը վաֆի՝ օլմուշ իօէ տէ, զիյարէթ օլուէնան մէմէքէթլէրտէն զէրրէ գատար կէրի գալմայան փէք չօգ եէրլէր վար տըր քի միւշարիւշիւմա անլէրէ օղրայամամշլար տըր, զիրա Հինտիսթանըն օայքի հէր պիր վիւլայէթի՝ պէօյիւքիւքէն պիր էվրօփա մէմէքէթիւնէ մօւ'ատիլ տիր, էզհիւմէ Պէնկալ վիւլայէթի ախիրէն իքի վիւլայէթէ թագօրմ էտիւմիշ օլտըզը հալտէ, զարպի Պէնկալ վիւլայէթիւնն նուֆուսը էհալիօի եինէ Ալմանիանըն նուֆուսը էհալիօի գատար տըր : Հինտիսթան միւթէմէքէթիւրէն մէճմուլը նուֆուսը էհալիսի Բուսիա խարիճտէ պրազըլարագ էվրօփանընքիւնտէն խայլընա զիյատէ օլտըզը կիպի, մէսահէ ի սաթհիյէօի հիհէթիլէ տախի էվրօփանընքիւնէ ֆա՛իզ տիր : Կալկաթատան Գօւէթայա կիթմէքիւք Մատրիտտէն ֆէթրէսպուրկա կիթմէքիլին ալաճազընտան տահա զիյատէ վագթի ալըր : Մօւխապիրի միւմաիւշի Հինտիսթան ազվամընտան ուզուէն ուզատիյէ պահա էթմէքտէ տիր : Փրէնս միւֆարագաթը միւնաթէպէթիլէ իրատ էթտիլի վէտա՝ նութընտա, քէնտիւնին Հինտիսթան սէյահաթլարտան մէս'ուտանէ վէ զայէթ մօւֆիտ հալ ու վագը՛լէրին միւթէսէլիւր պիր թագըմը մագամընտա պահա էթմիշ տիր : Պօմպէյ վալիօի չէքտիլի պիր թէլէկրաֆիսամէտէ, Սէյեհաթլարընզ էհալիւնին խաթընտա մէսէրրէթպաիլ պիր եատիկեար մագամընտա գալաճագ, վէ Գրալ-իմփէրաթօր թախթընա տահա զիյատէ իպրազը օատագաթ էթմէլէրինէ պա՛իս օլաճագ տըր» տէմիշ տիր : — Դարպի

Ամէրիգատա քեա՛ին Նայճըրիատա 'աօըլարտան միւրէքքէպ պիր ալայ մաղուպ օլարագ 300 թէլէֆաթ վէրմիշ տիր : — Մէպ'ուսան մէճիօինտէ Ձին 'ամէլէօինին գամշըլանմալարընա միւսա՛ատէ էյլէմիշ օլմաթընտան տօլայը օապըզ Թրանօվալ վալիսի Լօրտ Միւնըրըն թալր ու հարէքէթիւնին 'ատէմի թաօվիպինի միւպէյնին պիր ըյ վէրիւմէսի թէքիֆ յոււնմուշ, վէ Մր. Չըրչիլ՝ հիւքիւմէթ նա՛մընա իտարէ ի քէլամ էտէրէք, պօւ թէքիֆի թա՛տիլ, վէ էֆրատ հագզընտա պիր կէօնէ ըյ պէյան էտիլմէմէօինի, անճագ 'ուսուսի սուրէթտէ գամշըլանմագ մօւ'ամէլէսինին թագպի՛ էտիլմէօինի թէքիֆ էթմիշ, վէ միւմաիւշիւն իշպու թէքիֆի գապուլ օլուէնմըլ տըր : Մր. Պալֆուր պու կիպի թէքիֆէրին հէփիսինին տախի Լօրտ Միւնըրա պիր հա՛գարէթ օլտըզընը պէյան էթմիշ տիր : Ճէն. Աֆրիգատաքի Ինկլիլիլէր արաթընտա տախի մէզքիւր թէքիֆտէն տօլայը խայլընա հիտտէթ էօէրլէրի կէօսթէրիլմէքտէ պուլոււմուշ տըր : Բէզալիք Մր. Պալֆուր Լօրտ Միւնըրըն Ինկլիթէրանըն եէթիտիրմիշ օլտըզը էն օատըզ պէնտէլէրինտէն պիրիսի օլտըզընը սէօյլէմիշ, վէ Մր. Չըրչիլ միւշարիլէյի Լօրտըն 20 օէնէ միւթէմատիլէն քէնտի մէմէքէթիւնէ քէմալը օատագաթ վէ ֆէտաքեարլըզ իլէ իֆա ի խըտէմաթը հասանէ էթմիշ օլտըզընը թէօլիմ ու ի՛թիրաֆ էյլէմիշ տիր : — Ճէն. Աֆրիգայա կիտիպ, Թրանօվալ վէ Օրէնճ ըրմաղը միւսթէմէքէլէրինէ վէրիլէնէք մուխթարիլէթի իտարէյէ տա՛իր մուխթէրիֆ թէքիֆէրին միւհթէմիլ նէթիճէլէրի խուսուսընտա հիւքիւմէթէ մա՛լիւմաթ վէրմէօի իշիւն 4 ա՛գատան միւրէքքէպ պիր գօմիօին թա՛հին էտիլմիշ տիր :

Էլէվիլէ Գօնֆէրանսը . Բուսիա խարիճիլէ նազըրը էլճէզիւրէտէքի Բուս պիրիճի մուրախխաթընա աթիտէքի թահրիւրաթը կէօնտէրիպ, անը սա՛իր տէվլէթլէր մուրախխաթարընա տախի թէպիլը էթմէօինի էմր էյլէմիշ տիր : Ճրուսիա հիւքիւմէթիւնին Ֆրանսայա, փօլիս թէնօիգաթընա տա՛իր Ավրօթրիանըն թէքիֆէրինի գապուլ էթմէօինի թալսիլէ էյլէմիշ օլտըզը խապէրի քիւլիլին պի ալ ու էսաօ տըր : Բէզալիք Տար իւլ պայգա լիմանը թէնսիգաթընը պիթարաֆ պիր տէվլէթ մէ՛մուրլարընա իհալէ էտիլմէսինէ Ֆրանսա թա՛րաֆընտան մուվաֆագաթ էտիլմէսի Բուսիաճա մաթլուպ վէ միւլթէգէմ օլտըզը հալատիօի տախի տօղրու տէյիլ տիր : Բուսիա հիւքիւմէթի Ֆըրանսանըն միւթթէֆիզ ի օատըզը սըֆէթիլէ Ֆըրանսայա գարչը վէզաիֆինի իֆատան պիր ան խալի գալմամըլ օլտըզը կիպի, պոււնտան պէօյլէ

տախի խալի զալմայանագ տըր: Ալման զաղէթա-
լարը իշպու թէպիղաթ իւէ Ինկիթէրրա տէվէ-
թինն քէնտի մաւրախաւարընա կէնտէրտիյի
թա'լիմաթըն նէշը օլունան սուրէթինէ տա'ր պէ-
յանը էֆքեար էտէրլէր իքէն, չիմտիյէ գատար
Ֆրանսա թարաֆընը իլթիզամ էտէն տէվէթլէրին
թա'տիլ էֆքեար էթմէքտէ օլտըզլարընը, վէ Ֆը-
րանսանըն միւնֆէրիտ հալտէ զալմաթը միւնթէ-
միլ պուլունտըղընը պապթ ու իթեան էթմիշ տի-
լէր: Բու թէպիղաթը ըրէմիյէ-ի Ալմանիատա պա-
ղը տէրէնէ ինֆի'ալը մուծիպ օլմուշ վէ անըն նէշ-
րի Ֆրանսա սէրմայէտարանտան Բուսիանըն եէնի
պիր իթիգրազ 'ազտ էթմէքլիք մէգպուրիյէթին-
տէ պուլունմաթընա իոնատ էտիլմիշ տիր: Լաքին
Ալմանիանըն Տար իւլ պայզա մէօ'էլէօնտէ իօրար
էթմէյէնէյի, վէ Ավթրիանըն պիրինճի մաւրախ-
իտաթը թարաֆընտան եէնի պիր թէքլիֆ վուզու'
պուլաճաղը անլաշըլմըշ տըր: Պու թէքլիֆ Փա-
ղար էրթէսի կիւնիւ 'ազտ էտիլէն իճթիմա'տա
էտիլմիշ օլուպ, անըն աճեամընճա, Թանճա-
տա մուզիմ հէյ'էթ ի ռիֆէրա' փօլիսլէրի թահթը
մու'այէնէ վէ միւրազապէտէ պուլունտըրա-
ճազ պիր միւնթէթիլ ի 'սւմուժի թա'նին էթմէք-
լիք հազգ ու սէլահիյէթինի հա'իզ օլաճազլար տըր:
Ալմանիա սէֆրի շէր Բատովից փօլիս թէնսիգա-
թընըն միւրազապէ ալթընտա պուլունմաթը Ալ-
մանիաճա էհէմմ պիր շարթ 'ատտ օլունտըղընը,
վէ պունա մուվաֆազաթ օլունմատըղը հալտէ,
քէնտիօնին մէճիստէն չէքլիմէյէ մէգպուր օլա-
ճաղընը պիլտիրմիշ տիր: Ջանն օլունտըղընա կէ-
րէ, իշպու եէնի թէքլիֆ պու պապտէքի միւնթի-
լաթըն հալ ու ֆաթը իչիւն պիր էտա թէշքիլ
էտէնէք, վէ միւնթիլաթը միւնթէպաղընէ պէրթա-
րաֆ էտիլէպիլէնէք տիր: Տէվէթ պանգասընըն
թէ'օիսի իչիլին հալ ու ֆասլընտա տախի խալը-
ճա թէրազըղը վուզու' պուլմուշ տըր: Ավթրիա
հիւքիւմէթի քէնտիին թէքլիֆլէրինն Ալմանիա
տէվէթի թարաֆընտան թէլգին էտիլմիշ շէյէր
իտիյի իտտի'աթընը ըտտ էթմէքտէ տիր: Մէգ-
քիւր լա'իսայը Ավթրիա-Մաճարիօթան գապիլէօի
թանգիմ էթմիշ, վէ անը Ալմանիայա գապուլ էթ-
տիրէնէ գատար չօգ հալ չէքմիշ տիր: Ավթրիանըն
Էլճիղէրէտէքի պիրինճի մաւրախաթը պու թէքլիֆ
լա'իսաթընը թաղտիմ էտէր իքէն, Ավթրիա-Մա-
ճարիօթան Ֆրանսա ուղընա Ալմանիա իչիւն չա-
լըշտըղընտան տահա զիյատէ չալընպ չապալամըշ
տըր: տէմիշ տիր:

Միւնիսթէր. Մարտ 17տէն 21է գատար Ֆը-
րանսատա 3,000 քիլոնէնին տահա էմվալ ու էշ-

եաթընըն գալուտաթը իճրա օլունմուշ տըր: Մ.
Գլէմանսո հիւքիւմէթ' գանունըն աճեամընը իճ-
րա էթմէք նիյէթինտէ իօէ տէ, հէր հալտէ թէ-
տապիր ի զէճրիյէյէ միւրաճա'աթ էտիպ էթմէյէնէյի
խուսուսընը քէտտիրէմէյէնէյինի, վէ քէնտիօն-
նին էֆքեարընճա, քիլիսէ մուվարընը սայմազըղ
մէս'էլէսի' պիր ինսան 'էօմրիւնէ տէյմէզ իտիլինի
պէյան էթմիշ տիր: Ճիւմ'ա կիւնիւ մէպ'ուսան
մէճիօի 45 ըյէ գարը 464 ըյէ իւէ պիւտէյի
թաստիգ էթտիքտէն սոնրա, Ապրիլ 3է գատար
թա'թիլ ի միւրաքէրաթ էյլէմիշ տիր: Նէնի փար-
լամէնթօ ինթիխապաթը Մայիս 6տա իճրա օլու-
նաճազ տըր: — Իթալիա հիւքիւմէթի Սէմիլօն
թիւնէլինին ճէնուպ միւնթէհասընա իօթիլէքամ
վէրիպ, զալ'ալար վէ էճգա ի միւնթէլիլիյէ մախուս
տէնիլլէր ինչա էթմէքտէ տիր քի հիյն ի հաճէթ-
տէ թիւնէլի գափամաղա մուզթէտիր օլունն: —
Րիվայէթէ կէօրէ, Թաշի Լամանըն նուֆուզ ու
չէօհէթի' Հինտիօթանը զիյարէթինտէն պէրու
ղայէթլէ արթմըշ, վէ Թիպէթէ 'ափտէթի իւզէրի-
նէ ֆէվզէլ'ատէ չէվզ ու չէթարէթլէ գապուլ օ-
լունմըշ տըր: Թիպէթլիլէր իւէ ինկիլիլլէրին միւ-
նաթէպաթըղայէթլէ սամիփիյէթ քէպպ էթմիշ տիր:
— Իսփանիա գրալը կէչէն Փաղար կիւնիւ Գանա-
րիա ատալարընա միւնթէվէնիլէն հարէքէթ էթմիշ
տիր: Միւնթարիլէյին սէյեհաթը 20 կիւն սիւրէ-
ճէք տիր: Ալմատովար տուգաթը իւէ սա'իր հէյ'է-
թի վիւքէլա միւնթարիլէյի թէյնի' իչիւն Գատիօ
կիթմիլլէր տիր: Հարպիյէ, պահրիյէ վէ նաֆի'ա
նաղըրլարը գրալ հազրէթլէրինէ ըէֆազաթ էթ-
միլլէր տիր: — Մ. Ամէրիգա ը'իս ի հիւքիւմէթի
Մ. Բօզէվէլթ' Ձին մուհաճիլլէրինէ գարը տահա
չէտիտ պիր գանուն վազ' օլունմաթը պապընտա
'արիգէ թաղտիմի իչիւն հուզուրընա չըգմըշ օլան
պիր 'ամէլէ հէյ'էթ ի մէպ'ուսէօնին իսթապէն,
Ձինլի 'ամէլէնին Մ. Ամէրիգայա իտալընա միւ-
մանա'աթա տէվամ էտէնէյինի, վէ էլիւվմ Ամէրի-
գայա փէք ազ Ձինլի 'ամէլէ կէլմէքտէ օլտըղընը
պէյան, վէ ճէյի նէվտէն 'ամէլէյէ պօլ պօլ եէրի-
միզ վար իօէ տէ, ֆէնա նէվտէն օլանլարա հիլ
եէրիմիզ եօգ տըր: տէյիւ իլալէ ի քէլամ էյլէմիշ
տիր: — Թայ'իլ էլիմիզէ եէթիլէն էն սոն նուսիւ-
օնտէ տէյօր քի, ճէլճէգիլլէրտէ հիւքմ սիւրէն էֆ-
քեարը 'ուսուսիլլէյէ կէօրէ, փօլիս վէ պանգա մէս-
'էլլէրի միւսա'ատաթը միւնթէգապիլէ իւէ պիր
գալ կիւնտէն հալ ու ֆասլ էտիլէնէք տիր:

ԻՍԹԱՆՊՈԼՏԱ

Ա. ՅԱՊԱ ՊՅՈՑԱՅԱՆ ՄԱԹԱՄԱՐԵՏԱ ԹԱՎՈՐՈՒՄԸ
Ֆինանսնքար եօգուղը Ամերիգան խաճ